

8

1970

naša
luč

**mogoče imate
vi iste probleme
mogoče bodo tudi
vas zanimala**

pisma bravcev

popevke, nič drugega kot popevke

Moja 14-letna hčerka nima ničesar drugega v glavi kot same popevke. Njena soba je vsa preplepljena s samimi slikami pevcev in filmskih igravcev. Zaradi tega se silno razburjam, a vse skupaj nič ne pomaga.

Ali ne bi mogle radijske postaje češče oddajati starih narodnih pesmi, da bi imeli tudi 40-letni kaj od glasbe? Saj nima ta moderna glasba nobene vrednosti!

Razumem, da z glasbenimi željami mladih nimate kaj početi, toda — če izvzamemo stare narodne pesmi — ali ni bilo vedno tako, da je imela vsaka generacija svoj ritem? Saj ni samo glasba tisto, kar se zdi starejšim ljudem tuje, v enaki meri sta to moda in ves način življenja. Kot rdeča nit se vleče ta problem na vseh področjih življenja skozi vse svet.

Za doraščajoče je le treba imeti vsaj nekaj razumevanja, saj žive v povsem drugačnih okoliščinah, kot so živeli starejši! Ali ni bila tudi starejša generacija

svojim predhodnikom v marsičem nerazumljiva? Po katerih „starih narodnih pesmih“ pa naj bi se mladina zgledovala, saj največkrat ne pozna drugega kot ta stvarni, glasni svet naših dni?

Končno prinaša vsaka oddaja kdaj tudi glasbo, ki bi jo tudi vi odobrili. Le program je treba prelistati.

Od vas je odvisno, kaj svoji hčerki dovolite in česa ne. Najbolje je, če izberete zlato sredino, da bo za vse prav.

zdi se ji staromodno

Štirinajstletno hčerko imava, ki vsa ji dve leti poklanjala za rojstni dan vedno kaj za balo. Ko je zdaj zopet nanesel pogovor na to, so tekle solze. Hčerka nima nobenega veselja za to in to zbiranje se ji zdi staromodno.

Ali ni to njeno ravnanje nevhvaležno? Mi smo bili veseli, če smo dobili kakšno malenkost za kasnejšo balo.

Časi so se spremenili. Kdo bi mogoč danes povedati, kakšna naj bi bila bala, da bo pozneje pristajala v moderno stanovanje! Nekaj malega za začetek naj bi otrok le dobil, ostalo pa naj bi si smeli mladi ljudje ob času nabaviti po lastnem okusu in predudarku.

vživeti se je težko

Pred več kot tremi leti sem pri prometni nesreči izgubila moža. Najin otrok je bil star šele pol leta. Ker nisem dobila nikakršne odpravnine, sem bila prisiljena sprejeti prejšnjo službo. Zelo hvaležna sem bila takrat svoji tašči, ki je vzela otroka k sebi, da je skrbela zanj.

Zdaj sem se drugič poročila. Tako srečna sem bila, da bom lahko imela otroka zopet pri sebi, saj mi ni treba več v službo. Žal so se pokazale zdaj velike težave. Otroka so stari starši brezmejno razvadili in se zdaj nikakor ne more vživeti v neki red. Mati mojega pokojnega moža prihaja dvakrat na teden, da pogleda po otroku. To pa otroku otežkoča vživljanje v novi red. Obeša se na babico in hoče na vsak način z njo. Žal ona njegovo žalost še krepi s pripombami, „da je bilo pri babici mnogo lepše“. Otrok potem ves dan ne pride k sebi.

Ali se vam ne zdi, da tako ravnanje otroku ne more pomagati, da bi se vživljal v novo okolje?

Tu bi pomagal samo jasen razgovor med štirimi očmi, ki pa bi moral biti zares obziren in miren. Skoraj vse babice so pri svojih vnukih zelo prizanesljive in dopuščajo stvari, za katere bi bile svoje otroke močno grajale. Žal nikoli ne pomislijo, da imajo otroci tenak čut za vse, kar zadeva nje same, in znajo mojstrsko izigrati enega proti drugemu, kadar opazijo, da si odrasli v vzgojnih vprašanjih niso edini. Če stari starši svojim ljubljencem dovolijo stvari, ki sta jih oče ali mati prepovedala, jim ne store prav nobene usluge, kajti vzgajajo jih k nestanovitnosti.

Prepričan sem, da bo v ljubezni do otroka babica nekoliko bolj zadržana. Na vas pa je seveda, da najdete pravi ton. Pomislite tudi sledeče: za vašega otroka ni lahko poleg okolja, ki mu je sedaj še tuje, čutiti tudi drugo vzgojno roko.

2. vatikanski koncil je posebej sestavil izjavo o krščanski vzgoji:

„Starši, ki imajo prvo in neodtujljivo dolžnost in pravico vzgajati svoje otroke, morajo biti zares svobodni v izbiri šole.“ (KV 6, 1).

Po mnogih državah imajo državljani na voljo različne šole: nekatere so splošne ali državne, druge pa verske, ki pa imajo enake pravice. Tam starši lahko svobodno izbirajo šole.

Kako naj bo zavarovana pravica staršev, da sami določajo versko vzgojo svojih otrok pri nas, ko obstajajo samo državne šole?

Za naše šole je v danih razmerah edina možna rešitev ta, da se v šolskih učbenikih kakor tudi pri šolski razlagi ravna strogo ko- rektno do vseh veroizpovedi, enako kakor do ateistov.

Vsa zgodovina nam dokazuje, da je nasilno vsiljevanje ene ideologije proti volji drugih prinašalo človeštvu nesrečo in katastrofe.

Družina, Ljubljana,
30. avg. 1970, str. 5.

14. avgusta letos je z izmenjavo pisem med Belgradom in Vatikanom prišlo do zopetne vzpostavitve rednih diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Svetim sedežem.

Kot je znano, je leta 1952 Beograd pretrgal diplomatske zveze z Vatikanom, ker je le-ta imenoval zagrebškega nadškofa Stepinca za kardinala. Prganjanje katoliške Cerkve v Jugoslaviji je malo zatem doseglo nove najvišje točke. Poskusi beograjske vlade, da bi uredila odnose s katoliško Cerkvijo v direktnih pogovorih z jugoslovanskimi škofi, so propadli, ker ta ni bila pripravljena omiliti pritisk na katoliško Cerkev. Šele v kasnejših letih je Beograd pokazal več strpnosti.

Leta 1964 je notranji razvoj v Jugoslaviji dozorel do tiste stopnje, da

bodo zdaj želje izpolnjene?

sta mogli obe strani — Beograd in Vatikan — v obojestranskem interesu podpisati protokol. Sedaj je razvoj pripeljal do popolnih diplomatskih zvez.

Zdi se, da je šlo za zopetno vzpostavitev diplomatskih odnosov precej bolj Beogradu kot Vatikanu. Gotovo je hotel režim s tem vsaj neutralizirati nacionalno misleče katoličane v Sloveniji in Hrvaški pri notranjem sporu glede centralizirane ali decentralizirane gospodarske reforme in glede večje udeležbe posameznih republik o zunanjih vprašanjih. Pa tudi na zunaj si obeta Beograd od tega porast prestiža. Vatikanu gre na drugi strani za to, da bi z vzpostavitvijo stikov Cerkvi v Jugoslaviji izposloval kar najbolj nemoteno delovanje in da bi s sličnimi potezami tudi v drugih komunističnih državah vsaj v neki meri isto dosegel.

Značilno je, kar je rekel tajnik za javne cerkvene zadeve v vatikanskem državnem tajništvu msgr. Casaroli ob tem dogodku dopisniku zagrebške RTV: „Cerkev... zase ne zahteva nobenih posebnih pravic, ampak le tako velik svoboden prostor, da bo mogla razvijati svoje poslanstvo. Jedro problema je prav v tem... Priznati je treba, da si Cerkev želi še širšega.“

Ta širši prostor svobode je mogoče čisto konkretno opisati s kar celim katalogom želja Cerkve, ob katerih izpolnitvi se bo pokazalo, koliko je Beogradu za mir ne le z Vatikanom, ampak tudi z njo. V ta katalog spadajo med drugim naslednje želje:

- sprememba državnega zakona o splavih,
- odprava omejitev pri poučevanju verouka (doslej ga je dovoljeno učiti le v cerkvah in zakristijah),
- nevtralnost pouka v šolah, brez vsiljevanja marksizma,
- neovirano delo z mladino,
- odprava diskriminacije bogoslovcev (edino ti od vseh akademikov morajo odslužiti poln vojaški rok in edino ti niso avtomatično zavarovani po svojih starših),
- dovoljenje verskih in dobrodelnih organizacij,
- neovirano dušno pastirstvo bolnikov in jetnikov,
- odprava diskriminacije aktivnih katoličanov, katerim je dostop do vodilnih položajev v družbi zabranjen,
- pristop Cerkve k radiu in televiziji in poročanje o cerkvenih in verskih problemih tudi v svetnem tisku,
- priznanje cerkvenih praznikov, zlasti božiča,
- vrnitev imovine Cerkvi, ki ji je bila po vojni odvzeta,
- neovirana gradnja novih cerkva,
- uporaba javnih dvoran za cerkvene prireditve.

Odgovor na te upravičene želje Cerkve bo pokazal, koliko resnične volje po pravičnem sožitju je navdihovalo omenjeno diplomatsko potezo beograjskega režima.

cerkve vedno bolj prazne

vere ne živimo prepričljivo

Izpolnitev Kristusovega naročila: „...in naredite vse narode za učence...“ — tako se namreč pravilno glasijo Kristusove besede — krščanski Cerkvi do danes ni uspela. Od okrog 3,5 milijarde ljudi na svetu je približno ena tretjina (1,3 milijarde) kristjanov; od tega je katoličanov 630 milijonov in od teh je ??? milijonov katoličanov le po krstni knjigi. Tam, kjer je krščanska Cerkev kar lepo razširjena, kot v Zahodni Evropi, izginja njen vpliv precej hitro — zlasti pri mladini. (Koliko mladih npr. bere verski tisk?)

Raziskave kažejo, da nahaja danes klic Cerkve le še slaboten odmev. Pred kratkim so poročali o anketi med vajenci evangeličani v neki srednjeevropski pokrajini. Rezultat ankete je bil uničujoč:

Večina ne gre ali pa le redko v cerkev. Na pridige in običajno molitev ne dajo nič. Neka vajenka je povedala, da jo nedeljska božja služba spominja na pogreb. Mnogi so Cerkvi očitali, da se ne zanima za resnične probleme ljudi, da zanemarya današnja so-

cialna in politična vprašanja. Poleg tega je vse delovanje Cerkve nekam žalostno. Nagovora „ubogi grešniki“ nočejo več slišati.

Seveda ne smemo dajati rezultatu ankete večji pomen, kot mu gre, a zdi se, da je danes v svetu čutiti te težnje, kot jih anketa nakazuje. Pri katoliški mladini bi bili odgovori komaj kaj drugačni.

Kje je vzrok za tako stanje?

Gotovo je mnogo vzrokov zunanaj Cerkve: moderni tokovi v družbi, današnje pojmovanje življenja in sreče, malikovanje ugodja pri starejšem rodu. Vse to ne vodi ravno k načinu življenja, kakor ga priporoča ali zapoveduje Cerkev.

A del krivde, mislim, leži tudi pri nas samih. Svoje vere ne živimo zadosti prepričljivo, ne nudimo nobenega zgleda in le redko se nam posreči pritegniti druge k posnemanju, ker ni na nas kaj posnemati.

„Mi smo edino sveto pismo, iz katerega ljudje danes še berejo,“ sem pred kratkim slišal v neki pridigi. Močno poučno to branje ravno ni. Smo pač precej mrtvo-udna množica.

Vaš faran

Enajsteri učenci pa so šli v Galilejo, na goro, kamor jim je bil naročil Jezus. In ko so ga ugledali, so ga molili, nekateri pa so dvomili.

In Jezus je pristopil in jim spregovoril te besede:

„Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode. Krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ (Mt 28, 16—20)

vsak po svoje

Pred nekaj meseci sem tole doživel:

Morali smo popravljati streho. Poklicali smo mojstra in ta je pripeljal s seboj delavce. Nekaj jih je bilo iz južnih krajev.

Tisti dan sta dva od njih nesla precej težak tram. Eden se je spotaknil in tram jima je padel. Prvemu je odrgnil levo peto, zadnjemu pa stisnil prste desne noge. Slučajno

sem bil blizu in slišal njune besede.

Prvi — bil je domačin — je začel preklinjati kakor po spisku. Od Boga do Marije, od sonca do kruha, pa do očeta in matere in strehe in trama in tako dalje.

Drugi je sedel, sezul čevelj in gledal udarjeni palec: bil je moder kakor sliva. Pestoval je nogo v rokah in neprestano ponavljal: bona zoti, bona zoti.

Vprašal sem delavca, ki je doma iz njegovih krajev, kaj ti dve besedici pomenita. Povedal mi je, da pomenita: Bog pomagaj.

F. C.

služimo ljudem!

Še pred 40 leti smo mislili, da bomo svet lahko spreobrnil v eni generaciji. Prav tako do ne pred dolgim smo menili, da je od Boga prihajajoče rešenje navezано izključno na pripadnost k zemeljski obliki Cerkev. A zveščanja ljudi ni mogoče meriti po statističnih odstotkih. Seveda ostaja Jezusova zapoved, vsem narodom oznaniti evangelij. Od njegovega vstajenja je omejitve oznanjevanja na izraelski narod odpravljena. A če videz ne moti, se bodo v bližnjih desetletjih številke v statistikah premaknile za Cerkev še bolj neugodno.

Lahko so vse to znaki dosedanje pomanjkljive misijonske metode Cerkev, kjer je šlo preveč za število, vsekakor premalo pa za kakovost novih kristjanov. Neredko je Cerkev razvijala ob naslonitvi na politični in gospodarski kolonializem nekakšen duhovni kolonializem.

Te napake pa nam istočasno odkrivajo vidik Cerkev, na kateri smo prevečkrat pozabljali: Cerkev ni le „gotov pristan“, ampak naj bi bila znamenje odrešenja med narodi. Čim bolj bo to, tem bolj bo ona sama tudi

povabilo, ki ga bodo vsi razumeli. Njena liturgija, njena služba Bogu se ne sme omejiti na pobožne obrede, ampak se mora izkazovati v pristni službi ljudem.

Pravzaprav daje prav ta evangelij odgovor na vaša vprašanja. Kaže prav na to, da se morata krst in krščanstvo uresničevati v poslanstvu, v zvestobi do Kristusovega naročila.

Jezusova zahteva se glasi, vse narode narediti za učence. To pa se ne more skriticati na kratek pouk v krščanskem nauku in na krst. Medtem ko ljudje h krstu prinesejo često iz drugotnih nagibov, je naloga „za učence narediti“ veliko bolj zahtevna. Postati učenec pomeni odločiti se za poseben način življenja in to odločitev stalno obnavljati.

Poleg tega ne pomeni božje razodetje le neke ponudbe človeku, ampak bolj klic, ki zahteva odgovor, je torej naročilo in poslanstvo. Z drugimi besedami: Jezusova obljuba, da bo ostal z nami, je navezana na našo zvestobo pri izvrševanju njegovega naročila. V meri, v kateri bomo zvesti svojemu poslanstvu, bomo doživljali Gospodovo bližino in njegov evangelij tako oznanjali, da se bo tudi uresničeval.

Vaš župnik

Od lepega avta je ostala le še neoblikovana masa pločevine.

Kdaj se je zgodilo? V nedeljo, v ponedeljek, v sredo?

Bolj me zanima, kdo je tedaj sedel v avtu, ko se je zgodila nesreča.

In še eno vprašanje — pravzaprav je to najbolj važno — zakaj se je nesreča zgodila?

Ali je odpovedal avto? Zavore, gume, os?

Skoraj gotovo je odpovedal človek. Vsaj v največ primerih je tako. Tisti za krmilom tega avta ali oni, ki je prihajal nasproti? So praznovali god, pa je prvi ali drugi sedel za volan, čeprav je čutil, da je bilo vina za spoznanje preveč? Je eden od obeh delal nadure, pa se je pretutrujen odpravil na pot? Se je pognal skozi meglo,

kot da bi imel razgled po cesti daleč pred seboj? Je hotel prehitevati preprosto zato, ker ni strpel prepočasne vožnje za avtom, za katerim je vozil, pa je bilo to na ovinku ali na klanecu? Ga je oni na nasprotni strani s premočnimi lučmi oslepil?

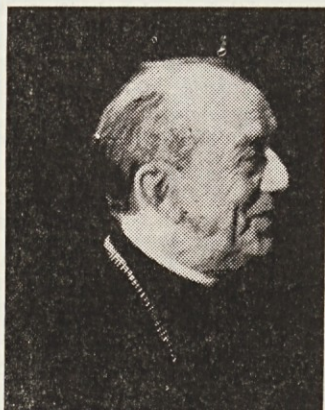
Govorimo, da je poslanstvo človeka ljubezen. Koliko različnih oblik ima ta!

Kaj ni brezoblična gromota pločevine ob cesti spomenik ljubezni, ki je ni bilo?

● **DOM HELDER CAMARA** ali „rdeči škof“, kakor ga nekateri imenujejo, je za kraljevsko akademijo v Stockholmu eden od kandidatov za Nobelovo nagrado za mir. Njegovo kandidaturo so predlagavci utemeljili takole:

„Hrabro se bori proti revščini in socialni krivičnosti, za dobro milijonov bednih v Braziliji. Sam o sebi pravi takole: ‚Nisem politik. Človek sem, duhovnik in škof. Imam pa še možnost, da posojam svoj glas tistim, ki ne smejo govoriti. Študenti, delavci in razumniki so v Braziliji brez pravic. Če bi povedali polovico toliko resnice, kot je povem jaz s prižnice, bi jih že zdavnaj zaprli.‘ Avtorstvo knjig ‚Da bi prišli pravočasno‘ in ‚Spirala nasilja‘ pa uvršča škofa iz Recifa tudi med ugledne sociologe.“

● **TA ŠKOF** je škof enega najbolj zaostalih in najbolj bednih področij Brazilije. Revščina rodne države Ceara ga je silila, da je začel razmišljati o

„Rdeči škof“

Škof Helder Camara je v življenju doživel že marsikaj: od očitkov, nerazumevanja in blatenja pa do denunciacij svetni in cerkveni oblasti in smrtnih groženj. A kljub vsemu ostaja, kar je bil, kot je sam izrazil:

„Ne domišljam si, da imam rešitev za vsa vprašanja v svojih rokah. Iščem. Nisem strokovnjak ne za gospodarstvo ne za sociologijo ne za politiko. Sem dušni pastir, ki vidim, kako moji ljudje trpijo. O tem premišljam, skušam najti poti in spodbujam tiste, ki so sposobni misliti, k sodelovanju...“

Ta svet, ki ga ima dom Camara pred očmi, je videti takole:

Severna Brazilija, devet držav. 1,5 milijona kvadratnih kilometrov, 23 milijonov prebivalcev. Letni dohodek 100 dolarjev na prebivalca. 70% analfabetov. Otroška umrljivost 50%. Največji tipično nerazviti pas zahodne poloble: dve vlažni in rodovitni črti na severu in na vzhodu s svojimi velemesti in pločevinastimi predmestji, sladkorjem in kapitalizmom, sredi teh pa nepojmljivi predeli s sušo, bombažem in preseljevanji.

O tem svetu lahko beremo tudi v knjigah:

Kmet Severino Leite, star 38 let, me je povabil v svojo hišo v Campo Grande. Narejena je iz napol ožganih opek, kar je že neke vrste razkošje, in stoji na samem sredi gričevnate pokrajine, na kateri je posejan bom-

baž in ki jo prečka vedno zelena živa meja iz „hudičevih kremp-ljev“. Severino ima sedem živih otrok, šest pa na pokopališču. Njegova žena mi ponudi kozarec rumenkaste vode, s katero si vljudno omočim ustnice, kajti ob pogledu na to motno tekočino postane oko ostro kot mikroskop, da odkrije v njej mrgolenje škodljivih majhnih bitij...

V majhni ogradi blizu koče ima Severino, ki je v tem pogledu privilegiraneec, mršavo kravo. Ta je last gospodarja. Malo mleka, ki ga krava da, je za Severino, teleta in meso pa so gospodarjeva last.

Severino obdeluje predvsem nekako 15 hektarjev bombaža naspol: to pomeni, da stanuje v gospodarjevi hiši in ima pravico do pol pridelka. Zadnje leto je bil njegov pridelek vreden 450 dolarjev, od česar je pripadlo njemu 225 dolarjev. A v času intenzivnega dela mora najeti nekaj ljudi in jih plačati iz svojega žepa. Zadnje leto si je moral od gospodarja izposoditi 180 dolarjev, da je lahko dal jesti svoji družini. Ko je vrnil gospodarju dolg, mu je ostalo 45 dolarjev, kar je veliko premalo, da bi se lahko pretolkel do nove žetve.

Kljub vsemu ostaja Severino dobre volje. A ni neumen: ve, da je njegov položaj pravo suženjstvo.

V preteklosti je bilo več poskusov s strani zasebnikov in s strani Cerkve, zbuditi vest bogatašem in zavest revežem, da tako ne more naprej. Dom Camara je bil povsod zraven. A vojaški režimi so vse poskuse zadržali.

Ali pa je sploh zadeva škofa, spuščati se v te stvari? On sam je to pojasnil takole:

„Evangelij ne oznanjamo od-tujeno, brezčasovno in ostajajoče nekje v praznini. Če pridejo naši duhovniki v cerkve in kapele in govore o božji milosti v nas, o tem, da smo deležni samega božjega življenja, kako bodo tedaj

mogli pozabiti, da oznanjajo božje življenje poslušavcem, ki zelo pogosto žive v človeka nevrednih razmerah? Hoteti plavati na površini čisto duhovnega oznanjevanja evangelija bi pomenilo kaj hitro, vzbuditi predstavo, da je vera od življenja odmaknjena teorija in da je brez moči, da bi spremenila, kar ima življenje nesmiselnega in zmotnega. To bi pomenilo dati prav tistim, ki trdijo, da je vera opij za ljudstvo.

Mi, škofje na severu, smo čutili, da moramo podpirati sindikate na deželi, kajti ti so za kmete edina pot, po kateri morejo doseči od gospode svoje pravice.

To delo bi morali mi prepustiti laikom, kajti normalno je njihova naloga predstavljati krščansko navzočnost v času. A če si upajo nekateri že škofe, ki imajo posebno krščansko dolžnost tlačene braniti, zmerjati s komunisti, kako bi se tedaj godilo našim duhovnikom in predvsem laikom, če bi jih prepustili njihovi usodi.“

Ta govor je naredil na kapitaliste „mučen vtis“. Na zidovih Recifa so se pojavili napis. Dom Helderja so napadli kot analfabeta in idejno sumljivega. „Dobri“ kristjani so pisali nunciju in mu dali vedeti, da so nerazpoloženi.

Ob drugi obletnici vojaškega udara noče dom Camara maševati v spomin tega dogodka, ker bi bilo to maševanje vpreženo v čisto politične namene.

Kasneje podpiše s drugimi škofi svoje pokrajine manifest, v katerem obtožuje krivične družbene strukture.

General, ki ima v rokah oblast nad to pokrajino, prepove širjenje manifesta. Škofa tožijo v Vatikan, napadajo ga po časopisih.

On se bojuje naprej:

„Prepričan sem, da ima Cerkev v Južni Ameriki še možnost, ljudstvu pomagati, služiti mu. V tej deželi mora danes in

v teh okoliščinah škof povedati stvari, ki bi jih študent, delavec in intelektualca ne mogli.

Moj osebni poklic je ta, da sem romar za mir: osebno imam ti-sočkrat rajši, da me ubijejo, kot da sam ubijam. To moje mnenje je utemeljeno v evangeliju. Samo na blagre pomislimo, pa bomo odkrili, da je za kristjana izbira jasna. Mi, kristjani, zagovarjamo nenasilje, a ne iz slabosti ali pasivnosti. Nenasilje pomeni, bolj kot v moč vojne, orožja in sovraštva verjeti v moč resnice, pravice in ljubezni.“

Dom Camara ustanovi gibanje „Moralni pritisk za svobodo“. Sredstva tega gibanja naj bi bila miroljubna: lakota, stavka, bojkot... Pridobiti mora — to se mu zdi mogoče — 15% škofov v Braziliji, ki naj bi poiskali 15% duhovnikov po svojih škofijah, ti duhovniki pa naj bi med svojimi verniki spet poiskali 15% vernikov. Ves ta aparat naj bi študiral možnosti moralnega pritiska. Naj bi iskali zveze, kako priti s svojimi zahtevami v časopisje, na radio in v televizijo, v gledališča in kino.

In Dom Camara razlaga, kaj hoče s svojim gibanjem:

„45 milijonov Brazilcev, polovica prebivalstva, ne zasluži 36 novih cruzeiros mesečno. Če o tem kričimo, nismo proti redu in miru. Smo le proti navideznemu redu in navideznemu miru, pod katerima se pripravlja jutrišnja eksplozija.

70 od 100 brazilskih družin ne dobiva niti minimalne plače, in mnogi od tistih, ki jo dobivajo, jo dobivajo le na papirju. Ali je boljše, da molčimo o požaru, ki se pripravlja, ali pa, da zanj vemo in ga skušamo pogasiti?

Pri nas vladata le navidezni red in navidezni mir, ki skrivata grozni nered in nasprotujeta miru.

Vse te krivice, ki temelje na krivičnih strukturah, je treba nemudoma odpraviti.“

socialnih problemih. Ko se je preselil v Rio de Janeiro, ga je grozljiva stvarnost tamkajšnjih favel (predmestnih revnih naselij) še bolj vzpodbodla v tej smeri. Spoznal je, da ne gre le za krivičnost gospodarja do delavca in kmečkega najemnika, marveč za krivičnost bogatega dela države na jugu do revnih predelov na severovzhodu, pa tudi za krivičnost razvitega dela sveta do nerazvitega. Te krivice bo moglo premagati le krščanstvo, če bo sprejelo Kristusov osrednji nauk vseodrešujoče ljubezni.

● POSLANSTVO CERKVE za škofa iz Recifa ni v tem, da med najbednejšimi opravlja dobra dela krščanskega usmiljenja, ampak v tem, da med najrevnejšimi prebudi občutek, da imajo v družbi svoje pravice, in voljo, te pravice tudi uveljaviti.

Sam je pristaš „moralnega pritiska večine“:

„Obstaja desničarska manjšina, ki kroji usodo milijonom, in levičarska manjšina, ki se z oboroženim nasiljem bori proti desnici. Vmes pa je pasivna večina, ki jo je treba samo pripraviti, da bo s svojo moralno težo pritiskala na tiste, ki imajo oblast, in stvari se bodo morale nujno premakniti...“

Takšna je vizija škofa Camara, ki pripravlja svetovni kongres „skupin za miroljubno nasilje“.

Na očitek, ali ne drsi v naročje komunizma, je škof odgovoril:

„Tja naj bi drsel? Ali ni Sovjetska zveza v Delhiju in v Ženevi pokazala do potreb nerazvitih prav tolikšen prezir kot Amerika?“

● Na Tezmem pri MARIBORU je mariborski škof ob navzočnosti ljubljanskega nadškofa in ljubljanskega in mariborskega pomožnega škofa in 5.000 vernikov slovesno blagoslovil temeljni kamen bodoče nove cerkve, posvečene sv. Cirilu in Metodu.

● V PARIZU je umrl francoski katoliški pisatelj François Mauriac, star 84 let. Bil je član francoske Akademije nesmrtnikov in Nobelov nagrajenec.

● V ZDA so podelili nagrado ubitega voditelja ameriških črncev Martina Luthra Kinga Helderju Camari, nadškofu iz Recife, Brazilija. S 105 glasovi proti 58 so na zadnjem zborovanju Svetovne luteranske zveze v Švici podprli predlog, naj Camari podeli Nobelovo nagrado za mir. Ta luteranska podpora katoliškemu nadškofu, ki si prizadeva za izboljšanje življenjskih razmer brazilskega podoželja ter se bori proti nasilju vseh vrst, je zelo pomembna. Z zborovanja so poslali švedski vladi posebno pismo, v katerem razlagajo primernost tega predloga.

● V letošnjih počitnicah je moderni „RED ZIDARJEV“ spet obnovil svoje delovanje po raz-

cerkev
se prenavlja
cerkev
hoče služiti
cerkev
hoče biti
kvas sveta

nih deželah. Okoli 6000 Belgijcev, Italijanov, Francozov, Nemcev in Nizozemcev prostovoljno pomaga graditi šole, stanovanja, domove, cerkve in druge koristne stavbe. Razdeljeni so v sto taborišč po 13 državah: 21 v Franciji, 17 v Nemčiji, 15 v Italiji, 12 v Belgiji, 9 v Avstriji, 6 v Alžiriji, 5 v Jugoslaviji, 3 v Švici, 2 v Španiji, v Islandiji, v Maroku in na Portugalskem, eden pa je v Tuniziji.

● Svet JUGOSLOVANSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE za hrvatske izseljence je izdal dekrete 11 hrvatskim duhovnikom, ki bodo odšli na delo med izseljence. Pridružili se bodo peterici duhovnikov, ki so odšli na to delo že spomladi. 10 jih bo delovalo v Nemčiji, po eden v Avstriji, Švici, Franciji in Kanadi, dva pa v Avstraliji. Enajst od teh je redovnikov (7 frančiškanov, 1 jezuit, 2 tretjerednika in 1 salvatorijanec. Pet jih je škofijskih duhovnikov (2 iz vrhbosenske, po eden iz porečko-puljske, krške in skopsko-prizrenske škofije). Med izseljence bodo letos poslali Hrvatje še pet duhovnikov.

● V kanadskem mestu MONTREALU se je zbralo nad 300 učiteljev iz 25 držav na 7. kon-

Slovinci ob meji

BENEČIJA — Društvo slovenskih izseljencev Beneške Slovenije bo z enim predstavnikom zastopano v deželnem svetu.

GORIŠKA — Ansambel števerjanskih fantov „Lojzeta Hledeta“ in „Fantov z Britofa“ je imel samostojen koncert na tržaškem radiu. Udeležili so se tudi festivala narodne glasbe v Ptuj, kjer so dobili nagrado za zamejske ansamble. — Slovensko kulturno društvo Hrast v Doberdolu je priredilo septembrski praznik.

TRŽAŠKA — Ob 40-letnici bazoziških žrtev so se zbrali rojaki pred njihovim spomenikom in se s spominskimi besedami spomnili teh zavednih slovenskih žrtev, ki so se borili proti fašizmu. — V študijski dnevi v Dragi so tudi letos privabili številne udeležence. Škof dr. Lenič je maševal na kraju ustrelitve bazoziških narodnih mučencev. — Farnega patrona sv. Jerneja so Openi tudi letos slovesno proslavili. Po cerkveni slovesnosti se je vršila popoldne prosvetna prireditev v župnijskem Finžgarjevem domu. — Tržaške skavtine je so štirinajst dni taborile v Beli krajini. Razveselil jih je obisk deklet veroučne skupine iz Mengša. Na koncu jih je presemetil še škof dr. Lenič. — V Tinje na Koroškem so se odpeljali

tržaški pevci in cerkveni pevovodje k enotedenskemu seminarju.

KOROŠKA — Klub slovenskih študentov in Koroška dijaška zveza sta tudi letos pripravila študijski seminar — zamejski tabor v Bilčovsu. — V Št. Primožu v Podjuni je pri Voglu nastopil mešani pevski zbor slovenskega prosvetnega društva Danica iz Št. Vida v Podjuni. Ne samo izbran program lepih pesmi, tudi prave podjunske narodne noše pevk so navdušile poslušavce. Obleke so izdelale šolske sestre v Št. Petru. — Skupni večer slovenske pesmi so priredili v dvorani kulturnega doma v Ločah „Fantje okoli Baškega jezera“ in pevski zbor SPD Danica iz Št. Vida v Podjuni.

gres Svetovne zveze katoliških učiteljev. Geslo kongresa je bilo: Šola in učitelj v spreminjajočem se sedanjem svetu. Kongres je hotel spodbuditi udeležence k iskanju novih načinov vzgoje v krščanskem duhu.

● Poročila iz KITAJSKE govore, da tam katoliška vera tli le še v majhnih skupinah, čeprav je bilo ob prihodu Mao Tse Tungovih čet leta 1949 okoli tri milijone katoličanov. Nekaj katoliških cerkva je še vedno odprtih, v njih pa mašujejo „napredni“ duhovniki. O škofu v Šanghaju že dolga leta ni poročil. Osem kitajskih škofov je zaprtih zaradi vere. Tudi sicer morajo katoličani po v vseh komunističnih deželah znanih poteh: skozi zapore, preiskovanja in obsodbe.

Slovenci po svetu

ARGENTINA — Društvo Zedinjena Slovenija je zaključilo proslavo 25-letnice narodne tragedije s koncertom združenih pevskih zborov. — „Otroški dan“ s prizorčki, petjem in srečolovom je priredila šola Franceta Balantiča v prosvetnem domu v San Justu. — Slovensko katoliško akademsko društvo je proslavilo 15-letnico obstoja. — Mladinski dnevi s športno-zabavnim programom se vrste po krajevnih društvenih domovih. — Družinska nedelja z mašo, predavanjem in skupnim kosilom je bila v Slomškovem domu. — Gospodar-

vroča vprašanja :

Zakaj duhovniki odhajajo?

Zadnja leta se po svetu duhovniške vrste res vse bolj redčijo, kot so se včasih. Kaj je temu vzrok?

Emile Pin razlaga to v reviji Concilium (števil. 23) takole:

Včasih je bil duhovnik nosivec mnogih neverskih nalog: vodil je šolstvo, zdravstvo, umetnost, poljedelstvo. Bil je edini v nekem naselju, ki je znal pisati. Počasi je te naloge izgubljal in nekako v 19. stoletju se je znašel brez njih.

A to duhovnikov ni motilo. Če niso bili več prisotni pri graditvi tega sveta, so se bolj posvečali „onstranstvu“. „Reševali so vsaj duše“ — po čim številnejših pobožnih vajah, zakramentih itd., s čimer se je človek vsaj za nekaj časa umikal iz „ničevosti sveta“ in si zagotavljal zveličanje.

A v to gotovost je udaril koncil: Ne rešujemo se z begom iz sveta, ampak s tem, da se vključimo v tok sveta in ga skušamo od znotraj prekvasiti in presvetliti z evangelijem.

Na to novo pojmovanje so možni s strani duhovnikov trije odgovori:

Nekateri duhovniki so se oprijeli najbolj lagodne rešitve: Preslišali so koncil in delajo po starem, pa kakor gre, gre.

Drugi so bili vrženi s tira: bodisi na desno, bodisi na levo. Rezultat je enak v obeh primerih: nezadovoljstvo, kritiziranje, obup nad Cerkvijo. Pri nekaterih je šlo to tako daleč, da so zapustili svoje mesto. Niso bili pripravljeni na novega duha.

Tretji sprejemajo koncil in iščejo poti, kako bi opravili novo nalogo. Svojo podobo o duhovništvu ohranjajo. Saj ugotavljajo, da so si ga kar dobro predstavljali. Skušajo pa ga izčistiti in prilagoditi času.

ski odbor slovenskega dušnega pastirstva je povabil rojake k skupni večerji, kjer so se zahvalili duhovnikom za njihovo skrb in trud za Slovence v novi domovini. — V Hladnikovem domu v Slovenski vasi so priredili koncert otroškega pevskega zbora in veseloigro o žalostni princeski. — 9. mladinski dan s celodnevni programom je navdušil vse rojake v Našem domu v San Justu. Dovolj mikavno je bilo že vabilo: „Slovenski nagelj cvete na tuji zemlji“.

ZDA — V Baragovem domu v Clevelandu je na sestanku poročal pisatelj Karel Mauser o vtisih s poti po Argentini. — Slovenska društva in klubi so v polletnih mesecih prirejali piknike na Slovenski pristavi in lastnih letoviščih.

KANADA — Tudi v Sudburyju, 270 milj od Toronta, so Slovenci pred dvema letoma ustanovili svoje društvo. Na kanadski državni praznik, 1. julija, se je vršil tu Mednarodni festival hrane. Slovenke so se postavile s poticami in pecivom. Lani so dobile Slovenke za izvorni nastop prvo nagrado. — 8. katoliški dan je bil na slovenskem letovišču pri Boltonu, kjer so se zbrali rojaki tudi iz oddaljenih krajev.

AVSTRALIJA — Gojenci Slomškove šole, folklorna skupina in Plesničarjeva muzikanta so nastopili na proslavi „očetovskega dne“. — Za smeh in dobro voljo je sredi septembra poskrbela igra „Oh, te zadrege!“. — Desete obletnice Baragovega doma so se spominjali pri družabni prireditvi. — Na Mednarodnem koncertu je nastopila tudi slovenska folklorna skupina.

družinski kotiček

zavozlalo se mu je

Vsa v podzavest potlačena čustva se v človeku počasi zbirajo in nabirajo: drugo drugemu gredo takorekoč v objem, v sklop, se zavozlajo v poseben voz (kompleks). Ljudje pravijo: „V želodcu ga ima“. Se prej rečejo: „Dolgo je požiral. Vse je tiho po požrl.“ Če nekdo to, kar mu ni po volji, tiho, brez ugovora „požira“, čeprav bi najraje pred človekom izpljunil (morda celo v obraz), je seveda kaj razumljivo, da mu vsa tista jeza, odpor, sovražstvo, ponižanje in žalost, ali kar je takih močnih čustev, polagoma ostane „v želodcu“.

Morda niti do želodca ne pride. Občutek bo imel, kakor da se mu je že v grlu, v prsih zataknilo: ne gre ne naprej ne nazaj. Vsi vemo, da so vse to samo ljudski izrazi, s katerimi hočemo povedati, da nastaja v človeku nezno, prisiljeno, nezdravo živčno stanje, živčna napetost, ki ima za posledico, da

Otroku ljubezen!

Od tega, kakšne bodo prve otrokove izkušnje, je odvisno, kako bo otrok kasneje v življenju uspel: ali bo znal premagovati težave in uresničiti svoje talente.

Potreba po tem, da nas ima nekdo rad, nas spremlja od rojstva do smrti. Ta potreba izhaja iz prvotne potrebe po toploti. Dojenček doživlja toploto najprej v materinem naročju, potem pri dojenju, kasneje pri ljubkovanju, kar ni isto kot razvajanje. Naj bi se starši ne bali pokazati otroku svojo ljubezen. Ta mu je prav tako potrebna kot topla obleka in hrana. Z ljubeznijo staršev se hrani otrokova duševnost, od nje je odvisno, ali bo sam sposoben dati ljubezen drugim ali pa bo hladen in top.

Dojenček bo dojel našo naklonjenost ob našem telesnem stiku. Predšolski otrok bo pa vesel že ob naši prijazni in mehko izrečeni besedi, ob našem nasmehu, ob naši igri in izrečeni pohvali. Vesel bo tudi naše strpnosti z njim, ko mu odgovarjamo na neštevilne „zakaj“. Srečen bo, če mu bomo pustili, da nam bo pri delu pomagal, in se mu bomo na koncu zahvalili, pa čeprav bi sami delo prej opravili brez njega. Občutil bo našo naklonjenost ob pripovedovanju pravljic pred spanjem. Še posebne pozornosti bo potreben ob rojstvu bratca ali sestrice, saj tedaj želi zagotovila, da ga imajo starši kljub prihodu novega člana radi.

Šolski otrok bo vesel, če bo videl, da se starši zanimajo za njegove naloge, z njim berejo in pišejo, ga pohvalijo, če je priden, pa čeprav ni uspešen, ga vzpodbujajo, kadar se pojavijo težave.

Tudi pubertetnik še vedno išče naklonjenost staršev. Ta bo prav v tem, da ne bodo silili vanj z nepotrebnimi vprašanji in mu

stalno „pridigali“, kako zelo se je spremenil in da ni več tak, kot je bil. Ljubezen bo obzirna in strpna ob njegovih težnjah v neodvisnost, jemala bo resno njegove probleme in mu omogočala samostojno odločanje.

Pazite, kako vozite!

● Spoštujte pri vožnji prometne predpise!

● Pravilno uporabljajte luči na vozilu od prvega somraka do popolne zdanitve ali ob zmanjšani vidljivosti!

● Tudi med vožnjo bodite v prvi vrsti — ljudje!

● Ne vozite, če ste utrujeni, zaspani, bolni ali pod vplivom alkohola!

● Pred vožnjo preglejte vsaj pnevmatike in delovanje zavor!

● Ne pustite se izzvati od nepravilnega ravnarja drugega voznika, da bi tudi sami počeli nepravilnosti!

● Če le morete, pomagajte vozniku, ki je na cesti z vozilom zaradi okvare obstal!

● Bodite obzirni, ko vozite v dežju, da ne oškropite pešcev ali kolesarjev!

● Kolone motornih vozil nikakor ne prehitevajete!

● Imejte zadostno varnostno razdaljo od vozila, ki vozi pred vami!

Higiena

Osebna higiena zahteva, da se vsaj enkrat na teden temeljito skopamo, tisti pa, ki delajo v prahu ali s kemikalijami, se morajo poleg tega vsak dan še toplo tuširati. Redna kopal v kadi nas očisti, osveži, pomaga nam pa tudi, da ostanemo vitki.

Pripravimo si v kad toliko

tople vode, da lahko ležimo v njej do vratu. Ostanimo v vodi pet minut, nato vstanimo in si namilimo vse telo. Pene speremo s kože, potem pa se ponovno namilimo in si s ščetinasto krtačko ali z grobo vrečico za umivanje (oblečemo jo na roko) dobro zdrgnemo vse telo. Kožo moramo krtačiti vedno od odročnih delov telesa proti srcu. S krtačenjem dosežemo mehko in voljno kožo. Poživili pa bomo v njej tudi krvni obtok. Milnico zopet speremo s kože, tako da se uležemo v vodo. Sedaj umijemo še posebej tiste dele telesa, kjer se nam nabira salo. Gnetemo pa s

prsti tudi vsa mesta, ki nam kvarijo vitkost. Mesiti moramo krepko vsaj dve do tri minute.

Ko vstanemo nato iz vode, se oprhajmo ali oplaknimo z zelo mlačno vodo, tisti pa, ki imajo zdravo srce, naj se umijejo z mrzlo vodo.

Ko se brišemo, si telo še na suho zmasiramo. Suho masažo napravimo kar z brisačo, ki jo hitro vlečemo sem in tja po koži.

Zelo važno je, da si dobro osušimo vse tiste dele telesa, kjer se koža stalno stika. Preprečili bomo, da bi se naselile na kožo kožne plesni, ki dobro uspevajo na vlažni koži.

rastne funkcije odpovedujejo: ne deluje dobro prebava, motnje so v dihanju, v utripu srca, nastopijo motnje v delovanju žlez.

Človeku v takem stanju se je dobesedno nekaj „zataknilo“ v notranjosti. Potlačena čustva, ki jih je morda že leta in leta v sebi dušil in si jih tajil, na videz tudi res pozabil, so se nabirala in zavozlala v svojevrsten voz. Dokler ga ne bo kdo razvozlal, se bo zatikal v podzavesti in ga tlačil. Človek ne vè, kaj mu je, kaj ga teži in tlači. Občutek ima, da je bolan, morda na pljučih.

Pokličete zdravnika, ki ga preišče in ne najde ničesar. Pokličete drugega specialista, ta tudi ne najde ničesar. Vsem preiskavam se je podvrgel tak človek: noben zdravnik ne najde ničesar. Ta človek pa vedno bolj zdihuje, komaj diha, strašno ga v prsih boli, občutke bližajoče se smrti ima, nemirno spi, tako je oslabil, da se ne more več držati pokonci.

Zdravnik napoti takega bolnika k psihologu, ker je prepričan, da ne gre za telesne bolezni.

Pridete in govorite s takim bolnikom. Besedo ima seveda on, a vi ga pravilno, neopazno vodite.

„Povejte mi vse, kar vas teži. Nekaj se vam je zataknilo v vaši duši. Izkašljajte se!“

Pa vam začne takoj ugovarjati, kar je značilno za take živčno bolne ljudi:

„O, nič vam nimam povedati. Nič se mi ni zataknilo. Veste, saj meni pravzaprav ni bilo hudega. Saj sem bila zdrava, dobrega moža sem imela, tudi dobre otroke imam. Vsi me imajo radi. Seveda pa je mož hodil vedno okrog, voznik je bil, pa vedno v družbi in tako sem bila pravzaprav vedno sama. Pa sem si mislila: ko bodo otroci zrastle... In glejte: zrastle so, pa so se poročili in zdaj ima vsak svojo ljubezen in svojo družino, jaz pa sem zopet sama. Ne rečem: saj me imajo srčno radi, a samo gledati jih, kako se imajo radi, to, kar sem si sama vse življenje želela, a nikoli imela...“

„Smo že vkup,“ sem si takoj mislil. Prav s tem je začela, kar

se ji je zavozlalo, in to je začela razvozlati, čeprav je spočetka rekla, da ji nič ni in da ni ničesar pogrešala.

Pol leta pozneje pride nepričakovano sama k meni z nasmejanim obrazom in pravi:

„Moram vam povedati, da sem zdrava. Že dolgo. Po najinem zadnjem razgovoru mi je kar odleglo, vsa teža in tesnoba in bolečine, vse je izginilo. Z lahkoto hodim in diham.“

Pride gospa, ki potoži, da ji gre vedno na jok. Nobenega veselja do dela in življenja nima, kar ožnost in misel na smrt jo spreletava. Zdravniki pravijo, da je zdrava. Specialist za živčne bolezni ne ve, kako in kaj. Gospa dolgo pripoveduje o sebi. Poročena je. Ne gre ji slabo.

„Veste, hudo je pa to: ko sem bila mlada, sem si življenje čisto drugače predstavljala. Nikoli nisem imela nobenega fanta. Ljubezen sem si predstavljala tako lepo. Moj mož je bil edina moja ljubezen, toda predstavljala sem si življenje z njim mnogo lepše, kot je v resnici. Ko bi bila vedela, da je tako brezobziren, trd in surov, bi se nikoli ne poročila z njim. Toda sedaj je, kar kar je. Nič nimam od življenja. Osamljena sem. Moje srce ni našlo nikoli tiste utehe, ki si jo je v življenju želelo.“

Še je dostavila, da je bila lepa, da so jo povsod radi imeli,

Pravila hranjenja

— *Jejmo zmerno, vendar redno!*

— *Jejmo vedno v miru.*

— *Zajtrk naj bo dober zagon za delovni dan.*

— *Zadnji obrok použijmo nekaj ur prej, preden ležemo spat.*

— *Naša hrana naj bo raznovrstna in polna sprememb, da bo telo dobilo vsa potrebna hranila.*

— *Visokovredne in življenjsko potrebne beljakovine dobimo v mleku, skuti, ribah, mesu in jajcih.*

— *Mleko je poleg tega bogato z dobro porabnim kalcijem. Če je le mogoče, popijmo na dan pol litra mleka.*

— *Če uživamo čez mero maščob, se debelimo, debelost pa lahko povzroči resne bolezni.*

— *Vsak dan naj bosta na mizi sadje in zelenjava tudi kot presna jed (surovo sadje, solate, sokovi).*

— *Črn kruh in polnovredni žitni izdelki (ovseni kosmiči) imajo dosti prednosti.*

— *Mislimo na to, da morajo dobiti mnogi zaposleni v večerji dopolnilo za tisto, česar jim drugi dnevni obroki niso dali.*

— *Otrokom in starim ljudem dajemo taka dopolnila z malicami.*

— *Pripravljajmo jedi okusno in tako, da čimbolj ohranimo njihovo vrednost.*

— *Mizo lepo pogrnilo in servirajmo obroke tako, da bodo vzbujaali tek.*

— *Pri sestavi jedilnikov upoštevajmo najugodnejše ponudbe na trgu. Ni nujno, da je pravilna prehrana draga.*

Šola za odrasle

Je že tako: včasih je bilo vse lepše in boljše, danes pa je življenje borba in kolikor ni — si jo že sami radi naredimo...

In vendar je življenje tako nekaj lepega! Pravzaprav ne bi bilo treba nobenih knjig o lepih medsebojnih odnosih, ko bi se ljudje na svetu res radi imeli in ne delali tega, kar ne želijo, da bi bilo tudi njim storjeno...

Pred nekaj meseci sem bral v časopisih. Desetletni John Lester, neomadeževano oblečen, je stopal pred dvema policajema in, ko so dospeli do velikih železnih vrat nekega ogromnega poslopja v Cardiffu, se je fant ob vratih ustavil in hotel dati prednost obema starejšima gospodoma.

John Lester — pravi gentleman. (Ah, da ne pozabim: zakaj je šel v tisto poslopje? Mladi John Lester je prejšnji dan ubil svojega očeta in zdaj so ga peljali v zapore...)

Nauk: biti vzgojen samo na zunaj, ni vse, oziroma sploh ne pomeni biti vzgojen.

Toda nikar si ne dopovedujmo, da forma ni nič...

Pravijo, da je izobrazba to, kar ti ostane potem, ki si že pozabil vse, česar si se nekoč naučil... Tako je tudi z lepim vedenjem. Pravila o vedenju je treba iz knjige izsrkati in izsrkavati, potem pa pustiti, da se tisto „znanje“ usede, postane del tebe — sicer ni nič! So ljudje, ki znajo knjige o bontonu na pamet, in so vendar — neolikani. Kdo jih še ni srečal?

Običaj pozdravljanja je na tem svetu zelo različen. Če hoče izraziti Kitajec prav posebno zanimanje za svojega znanca, ga vpraša:

„Kako vam je teknil riž?“

Perzijec vpraša:

„Ali se potite?“

Kalmuki si drgnejo v znak pozdrava krepko nos ob nos in pri tem temperamentno dihaajo...

Mi na cesti pokimamo z glavo ali pa dvignemo klobuk.

Dama pokima z glavo.

Ta zadeva ima simbolično zaledje. Izraža ponižnost, ali pa vsaj morala bi jo izražati. Tak je namen pozdrava. Spoštovanje.

Pozdravi rajši desetkrat preveč kakor enkrat premalo. Prav nič se ne bo zgodilo, če pozdraviš hišnico naprej in če se odkriješ pismonošu, preden te je opazil.

Greš po cesti, pa ti pride nekdo naproti. Zdi se ti, da ga poznaš, pa dvigaš klobuk. Takoj nato ugotoviš, da je zmeta. Nič hudega... Saj lahko narediš ta-

ko, da potegneš z drugo roko čez lase in s tem vzbudiš vtis, da nisi pozdravil, ampak samo narahlo popraviš frizuro.

Pozdravljal naprej! Tisti, ki čaka, da ga pozdraviš, in šele potem pokima ali sname klobuk, priča o siromaštvu na duhu.

Predstojnika, ki spada k tej pozdrav čakajoči bratovščini, ne bi hotel imeti. Najbrž mu razen klobuka ne obremenjuje glave nobena druga stvar.

Zelo srčkan običaj pri gospodih je, da se dotakne tak kavalir krajca klobuka samo z enim prstom. Po domače se temu pravi, da salutira... Kdo salutira? Salutira vojak, oficir, pismonoša, policaj... Tudi postrešček lahko salutira, ker ima kapo. Civilist pa pozdravi, to je, sname klobuk. Važno je le, kako ga sname. S pozdravljanjem ne oviraj prometa, ne zaletavaj se v ljudi in ne bodi nevarna oseba.

Zadnjič sem videl tole:

Gre po cesti gospod in nese klobuk v roki. Pa mu pride naproti drug gospod, „očitno nekakšen šef“. Pa si prvi hitro posadi klobuk na glavo, se odkrije mimoidočemu „očitno šefu“, si znova posadi klobuk na glavo in, ko je „očitno šef“ mimo, si spet sname klobuk z glave in korači lepo mirno s klobukom v roki svojo pot...

Iz tega sledi, da vedno lahko pozdraviš samo s poklonom. Ni potrebno, da se prikloniš do tal, pa tudi ni potrebno prikimati tako, kot da bi pojedel dežnik.

Ni ravno nujno, da pozdravljaš s cigareto v ustih...

Ne odzdraviti na pozdrav nekoga, čeprav se nam ob pogledu nanj razlije žolč, češ „on že ve, kaj si o njem mislim“, ni znak samo nedostojnosti, ampak tudi naše duševne revščine.

Gospod pozdravi damo naprej. Če srečaš damo in gospoda, ki stopata skupaj, ne kliči gospodu: „Pozdravljeni, gospod Brežnik!“

Če delaš to, ignoriraš damo.

Naproti ti prideta gospod in gospa. Znanca. Postojite in po-

kramljate. Najprej pozdravi damo, potem gospoda! Obema podaš roko. Smeš!

To podajanje rok! Včasih se mi zdi, da imam v roki močera-da, ko mi kdo roko tako nalahno poda, včasih si pa spet ogledujem roko, če so vsi prsti v členkih še celi, tako mi jo je nekdo stisnil.

Torej: stisk roke naj ne bo podoben polžu, pa tudi ne rokoborskemu prijemu.

Ost

Uganke

15 kilometrov pred mestom so se sestali štirje tatovi, potem ko so opravili svoj „posel“. Hoteli so v mesto, a ločeno, da ne bi vzbudili suma. Odločili so se, da potuje prvi s kolesom, drugi z avtobusom, tretji z vlakom, četrtri pa peš.

Istočasno so odšli na pot, ker je slučajno odpeljal avtobus ob

isti uri kot vlak. Vlak je vozil hitreje kot avtobus, avtobus hitreje kot kolesar. Tako so dospeli ob različnem času v mesto.

Ribič je prišel prej kot Finžgar. Antonič je prišel kasneje kot Slemc, a prej kot Ribič. Slemc je bil tam pred Finžgarjem, Ribič kasneje kot Slemc in Finžgar pozneje kot Antonič.

Kdo je šel peš, kdo se je peljal s kolesom, kdo z avtobusom in kdo z vlakom?

(Rešitev v prihodnji številki).

RESITEV UGANKE iz prejšnje številke: Na listku so stalu poleg Henrikovega imena še štiri izmišljena imena.

ko je bila mlada. In res, še danes je zelo prikupne zunanosti, ki skriva vsaj deset let. Čutila je potrebo po razgovoru. Zdaj, ko je naredila generalni pregled, razvozlala življenje, v spominu razčlenjevala vso preteklost, ji je laže pri srcu.

Tako strašno osamljeno se je čutila. Težko prenaša življenje. Zavida druge, ki nimajo teh težav.

„Zakaj moram ravno jaz doživeti tako razočaranje v svoji ljubezni?“

To dvoje: razočaranost v ljubezni in misel, da se samo njej tako godi, da je s svojo bolečino „osamljena“ v svetu, se je zavozlala v voz, ki jo vsak dan žuli.

Razložiti ji je bilo treba, da se moti, če misli, da se samo njej tako godi, da je osamljena s to svojo bolečino na svetu. Razgovor ji je ta voz razvozlal. Uvidela je, da ni „izjema“ na svetu. Zavedati se je začela, da je to pravzaprav reden pojav v življenju, da si človek — zlasti idealna dekleta — svojo bodočnost, zlasti ljubezen v zakonu, vse lepše in srečnejše predstavljajo, kot je pozneje v resnici.

Dr. A. Trstenjak

novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
od doma
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice

BISTRICA — Prebivavci treh Bistic pri Lendavi pogrešajo povezavo z desnim bregom Mure (Ljutomer), kjer imajo polja in travnike. Rečni brod je bolj slabo prevozno sredstvo, zato se zavzemajo za graditev mostu.

BLLED — Na pobudo UNESCO so leta 1950 ustanovili Mednarodno gospodarsko združenje (IEA), ki prireja redne letne konference. Letos se je konferenca vršila na Bledu. Udeležilo se je 60 gospodarskih strokovnjakov iz 22 držav. Predmet razprav je bil „Prepad med bogatimi in revnimi narodi“.

BLLED — Z obiskom gostov so Blejci letos kar zadovoljni. Pa tudi gostje, zlasti tisti, ki so prišli z Jadrana, kjer jih je motilo neprimerno navijanje cen, so polni hvale o razmerah na Bledu. Le več nočnega miru si želijo in pa boljših cest v bližnji okolici. Med gosti je bilo največ Nemcev, za njimi Holandcev in Angležev. Na četrtem mestu so Italijani, ki so sicer zahtevni, a zelo prijetni gostje, zato tudi zaželeni. Kljub temu pa skrbi Blejce, kako bodo poplačali vse obveznosti iz posojil in kako bodo do naslednje sezone uresničili gradbene načrte.

BRNIK — V prvih sedmih mesecih se je letalski promet na ljubljanskem letališču v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta zelo dvignil. Potniški promet je bil dvakrat večji, tovorni pa skoraj štirikrat večji. Odkar na letališču pristajajo letala JAT-a in Inex Adrie, je zaradi konkurence boljša postržba in vedno se dobi mesto v letalu brez predhodne rezervacije. Letališče je naročilo najspodobnejšo radarsko

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bravci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

kaj pravijo doma in po svetu

Zgodovinska odgovornost

NAS TEDNIK

Zakaj bi zaprli oči in ne hoteli videti dejstva: naša narodna zavest na Koroškem pada, beseda o slovenskem materinem jeziku ali o slovenski narodni kulturi se čuje vedno manj in vedno tiše. Raznarodovanje, ki je spremljalo naše narodno življenje doslej kot posledica socialne razlike med večinskim nemškim narodom na eni in našo narodno skupino na drugi strani, se v zadnjih desetletjih sumljivo hitro stopnjuje in to spričo napredovanja praktičnega materializma v dobi tehnizacije in industrializacije, v letih rastočega tujskega prometa in še brezkulturnega socialističnega humanizma. Število onih, ki so danes še pripravljeni na žrtve za porast narodne kulturnosti, srčne in umske izobrazbe, za veljavo materinega jezika, za dobro ime prednikov in narodne zgodovine, se manjša od leta do leta.

Abotno bi bilo, če bi se pri tem dejstvu tolažili s številom dijakov Slovenske gimnazije ali poslušavcev ali gledavcev katerega koli pevskega ali odrskega nastopa lastnih vrst ali gostovanja. Pri tem na uho: kako velika je kulturna zavednost neke dijaške mladine, če jo ocenjujemo po raznih publikacijah „Sršenov“ in podobnih? In ali ni tako, da prosvetno vedno bolj životarimo s pomočjo gostovanj prosvetnih aktivistov tostran ali onstran državne meje?

Dodajmo še žaloigro našega elementarnega šolstva! Trditev, da ostaja število za dvojezični pouk prijavljenih učencev stacionarno, je pesek v oči. Šolska mladina naših krajev v šoli in izven šole vprek pozablja materin jezik in se privaja nemščini, slovenski prijavljeni v šolah postajajo spričo neprijaznega vzdušja do slovenščine pravi kulturni junaki.

Politični zgodovinarji bodo nekoč iskali vzroke naglega ponemčevanja in krute kulturne žaloigre. Zagovor treznih nemških krogov zadevno se glasi, da je težko kaj storiti ob dejstvu, če je slovenski narod sam brez zadostne kulturne odpornosti. Mi pa se često hočemo opravičevati z izključno krivdo naroda-soseda in države.

Ne tajimo pravice vsakega odraslega človeka, da sme sam odločevati o svoji narodni in verski pripadnosti, o jeziku, v katerem govori s svojimi otroki in sosedmi. Nemoralno in nacionalno odvratno pa je, če ti nepoklicani krogi v deželi ali državi pri tem odločevanju slepomišijo z laži-znanostjo nekega vindišarskega naroda ali ozkosrčnim izigravanjem domovinske zavesti in neposredne deželne zgodovine.

Kdo od teh se je že kdaj vprašal, ali vedo oni, ki se predajajo raznarodovanju, za vse moralne in kulturne posledice, izhajajoče iz prezira kulturnih in duhovnih vrednot? Sodobni družboslovci ne poudarjajo zaman pomena kulturne tradicije za osebo in občestveno rast, važnosti čuta narodne kulturne skupnosti za razvoj lastne osebnosti, moralne nevarnosti menjavanja narodnosti v enem rodu. Nacionalna ozkosrčnost je, če se ta dejstva sicer naglašajo članom lastnega naroda, a krčevito zamolčijo onim, ki so v sosesčini narodno neposredno ogroženi. Se ozkosrčnejše pa je, če nekdo to kulturno žaloigro celo hvalisa in prizadete zavestno goljufa z lažjo.

Zadevno moramo žal zabeležiti, da so redke, zelo redke osebnosti nemškega sosedu, ki bi bile brez objektivne krivde. V tem je zgodovinska krivda naroda-soseda!

Preveč se sklicujemo na to, da nam je treba od države in dežele teh in onih ukrepov ali odredb bodisi v pogledu šolstva, uradnega jezika, krajepisja in česar koli, če se sami z vsemi svojimi sredstvi ne upremo asimilaciji. V dobi vsesplošnega razvrednotenja kulturnih in duhovnih vrednot se mora narod, čigar obstoj je ogrožen, upreti narodni smrti z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Upreti se moramo mogočnemu toku materializma, ki hoče vse življenjske pojave soditi izključno z vidika osebne koristi in osebne ugodja.

Bodoči socialni in gospodarski razvoj nas bo še ožje povezal z narodom-sosedom. Nevarnost popolne asimilacije se bo stopnjevala, če nas veliki čas ne bo našel pripravljenih. Prošnja gre pri tem predvsem na našo mladino in tudi na vse ostale dobro misleče: zvestoba prirojeni kulturi je merilo osebne in občestvene kulturnosti, kulturna disciplina v dobi ogroženja je izključni dokaz narodne zrelosti.

Bodoča leta nas bodo našla v še ožjem sožitju z nemškim sosedom celo v okviru naših župnij, dekanij in celotne škofije. Bodoča cerkvena struktura farnih in dekanijskih svetov bo zelo važna preizkušnja naše in sosedove vernosti, morale in kulture.

Ivan Cankar je pisal o narodu, ki je tisočletja krvavel in so mu že peli nagrobne bilje, a se v velikem času ni predal mehkužju, marveč si je nataknil rdeč nagelj na kamižolo in dejal: Domovina, ti si kakor zdravje, še bolj ti bom odslej posvečal um, srce in dušo!

Naš tednik, Celovec, 27. avgusta 1970, str. 1.

Toleranca pa taka!

Peljem se iz Avstrije proti Mariboru in, ko iščem v mislih pravično pot, že me opozori tam nekje blizu Labota kažipot: Jugoslawien, Marburg.

No, si mislim, Marburg bo že Maribor. Sicer dobro vem za trenutke, ki so obdajali Hitlerja, ko se je vozil za časa tisočletnega rajha z dvanajstletnim obstojem skozi „die schöne deutsche Stadt Marburg an der Drau“. Vem tudi za občutke izdajavcev in tamkajšnjih Hitlerjevih somišljenikov, zlasti kulturbundovcev, ki so pozdravljali svojega velikega firerja v irhastih hlačkah in belih dokolenkah; celo „gojzerji“ so razbijali mariborski cestni tlak. Marburg, Marburg, mi buči po ušesih, napis mi leti kot kolobar pred očmi. In že sem tam v Marburgu, oprostite, Mariboru.

Zopet zagledam kažipote, velike, ponoči osvetljene: Klagenfurt, Graz. Da, tako in nič drugače, ne Celovec, ne Gradec.

Čudno, sem si mislil. Zakaj neki pa potem nisem bral tam na avstrijski strani Maribor, ko že berem tukaj Klagenfurt, Graz...

Pa se zopet peljem čez mejo, čez Jezerski vrh. Gradijo novo cesto. Dovolj jasno te opozarja napis: BAUSTELLE. Peljem se čez mejo, ta je odprta. Na kranjski strani pozdravim prijatelje, obiščem nekaj kulturnih in narodnih spomenikov in se spet vrnem. Pač čez Jezerski vrh, sem namreč Podjunčan.

Bližam se vrhu in vidim napis: GRADBIŠČE — BAUSTELLE. Ne vem več natančno, če je še stalo zraven POZOR oz. ACHTUNG. Preveč sem se držal volana, preveč me je skrbelo zdravje mojih sopotnikov.

Videl sem dva primera, videl in bridko čutil dva udarca. Na eni strani strogo, skrajno, namerno, sistematično zanikanje in preziranje slovenstva, slovenskih imen, slovenskih napisov, na drugi pa nič manj bridko udinjanje, klepčeplastvo, prošnje za razumevanje tujca: Viš, dragi sosed, tako smo mali, da ti lezemo vselej in povsod v okrilje tvoje naklonjenosti, da celo pozabimo v drugem največjem slovenskem mestu, da se pravi Klagenfurt po slovensko Celovec, Graz pa je samo spakedrani slovenski Gradec.

napravo, ki bo pripomogla k še bolj varnemu pristanku in odletu.

CELJE — Tudi letos so v Celju priredili sejem obrti, na katerem so razstavljali predvsem razstavljavci iz Slovenije, a nekaj tudi iz tujine. Sejem je obiskalo 75 tisoč ljudi.

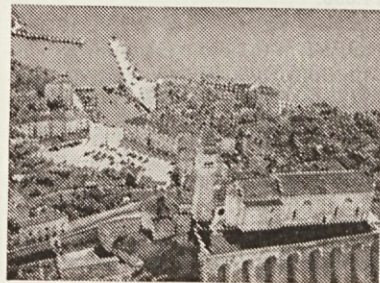
CELJE — Celjska cinkarna je še vedno v denarnih težavah. Lani je v drugi polovici leta imela čez 10 milijonov dinarjev izgube. Tudi letošnje prvo polletje je podjetje imelo 10 milijonov izgube kljub dejstvu, da so odpustili ob sanacijskih ukrepih 280 ljudi iz službe. Trenutno šteje delovna skupnost 1810 ljudi. Ker je topilnica cinka nerentabilna, jo nameravajo zapreti. V tem primeru bodo število delavcev znižali na 1544, to se pravi, bc še 266 ljudi izgubilo delo v tovarni.

CERKNICA — Načrt, da bi Cerknško jezero poleti ne presahnilo, je letos propadel. Kljub temu da so zaprli Veliko in Malo Karlovico, je jezero sredi avgusta oteklo.

ČRNOMELJ — Cesta od Sinjega vrha do Vinice je v tako slabem stanju, da je vožnje po njej odpovedal še zasebnik, ki je doslej s poltovornim avtomobilom pobiral mleko. Ker je prodaja mleka skoraj edini vir zaslužka, je za kmete to velik udarec.

DUTOVLJE — Podjetje „Krasoprema“ je zgradilo novo proizvodno dvorano, kjer sedaj montirajo nove moderne stroje. Ti stroji jim bodo omogočili pove-

Piran

čanje proizvodnje, ne da bi jim bilo treba povečati število delavcev.

IZOLA — V Simonovem zalivu v Izoli so zadnje dni avgusta odprli pokrit bazen s segrevano morskovo vodo, ki bo omogočila kopanje vse leto. Čim se morskova voda shladi na 27 stopinj Celzija, se avtomatično začne spet segrevati. Bazena je velik 17 krat 7 m ter 1,3 m globok. Stal je malo manj kot dva milijona dinarjev.

KAPELA — Pred kratkim je zasebni gostilničar ob cesti med kapelskimi vinogradi odprl lepo urejeno gostišče. V gostišču nudijo več vrst domačih in tujih specialitet, jedila na žaru in dobro vino. Gostišče je zelo dobro obiskano, kar dokazuje, da so cene zmerne. Največ obiskovavcev je iz Radencev, Murske Sobote in Avstrije.

KOPER — Koprška luka je dobila peti pomol, kjer lahko raztovarjajo ladje. Pomol je 176 m dolg in zgrajen na posebnih železnih stolpih, ki so jih zabili v morje ter zasuli z zasipnim gradivom. Stolpov je osem in so po 30 metrov dolgi. Na njih je zgrajena betonska ploščad, ki je na vrhu zalita z asfaltom. Pomol je požrl kar 2400 ton jeklenih delov. Gotovo je ta pomol velika pridobitev za Koper.

KOPER — Že pred leti je „Tomos“ začel izdelovati krmne motorje „Lama“, ki so šli dobro v promet. Letos so motor predelali in izpopolnili ter mu dali ime „Tomos 4“. Motor ima 6 konjskih sil in razvija hitrost 18km/h. Pravijo, da je eden najboljših motorjev te vrste. Letos jih bodo izdelali 18.000. Izvozili jih bodo 14.000.

KOPER — Letos mineva že deseto leto, odkar ima koprška tovarna „Tomos“ svojo podružnico na Nizozemskem. Majhna tovarna „Tomos-Nederland“ se je na domačem, pa tudi na švedskem in danskem trgu kljub veliki konkurenci proizvajavcev motociklov iz Japonske, Nemčije in

Pa saj tudi obiskovavci z onega kraja meje kupujejo v Villachu, vlačijo domov večsah najslabšo šaro iz Klagenfurta, pa počivajo ne vem kje še, mogoče v samem Völkermarktu ali Eisenkapplu, morda jih srečaš celo v Trögernu ali Ebriachu ali Zell Pfarreju ali celo v Windisch Bleibergu, ob Klopajnarzeju pa sem jih videl že jesti v najdražjih hotelih.

Krhek je ta svojevrstni most dobrega sosodstva. Če kdo ne verjame, naj se prepriča!

Naš tednik, Celovec, 3. septembra 1970, str. 4.

Ponovno zapostavljanje Slovencev

SVOBODNA SLOVENIJA
ESLOVENIA LIBRE

Na Marijin praznik, 15. avgusta, so v Borovljah na Koroškem posvetili novo cerkev. To je bil lep praznik. Bolje: bil bi lep praznik, če ga ne bi skazilo dejanje, ki ima kaj malo opraviti z duhom ekumenizma in bratstva, ki veje zlasti po Vatikanskem koncilu: ne med posvetitvijo ne po njej od blagosloviteljev in njihovega spremstva ni bilo slišati ene slovenske besede.

Borovlje so dvojezičen kraj, okolica pa kar slovenska. Kako to, da škof Köstner ni naslovil vsaj nekaj slovenskih besed na številne slovenske vernike, saj je drugod ob podobnih prilikah to storil? Goričan, ki je bil pri tem slučajno navzoč, piše v Katoliškem glasu, da so ljudje mnenja, da je kriv domači župnik, ki je škofu zatajil del svojih vernikov. Zbal se je prenapetežev.

Res je boleče ugotavljati, da vernike zapostavljajo samo zato, ker govorijo drug jezik. Kako naj imajo ti verniki Cerkev za nekaj svojega, župnika in škofa pa za svojega očeta? Cerkev postane na tak način mačeha. Ni treba posebej poudariti, da se dela s tem velika škoda v dušah.

Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 10. septembra 1970, str. 2.

Se na Koroškem pripravlja nov „Vetrinj“?

Katoliški GLAS

Sredi julija je neki koroški časopis, ki je v manjšinskih vprašanjih izredno aktiven, alarmiral javnost o novi nevarnosti, ki bajé preti Koroški: slovensko podjetje Gorenje iz Velenja namerava ustanoviti podružnico v Pliberku, kjer bi izdelovali električne gospodinjske stroje. Menda so se zastopniki slovenskega podjetja že pogajali s pliberškim županom, ki se zdi načrtu precej naklonjen, ter s predstavniki koroške deželne vlade, katerih zadržanje pa je bolj rezervirano, ker se bojiho političnih zapletljajev, posebno letos, ko Koroška praznuje 50-letnico plebiscita.

Tovarna naj bi po končni izgradbi zaposlila tisoč ljudi, izdelki pa bi bili pretežno namenjeni za izvoz v dežele, ki so z Avstrijo vključene v EFTA. Omenjeni list ne vidi v ustanovitvi takega podjetja na Koroškem nič pozitivnega, ampak našteje celo vrsto pomislov in nevarnosti.

Kakih 20 odstotkov produkcije bi Gorenje skušalo prodati na avstrijskem trgu, kar naj bi bila huda konkurenca za domača podjetja, a tudi na inozemskih trgih bi seveda domači izvozniki morali računati z močnejšo konkurenco. Poleg tega pa bi bilo tuje podjetje na avstrijskih tleh deležno vseh ugodnosti, ki jih Avstrija nudi svoji industriji, zlasti izvoznih premij ipd.

Odločilen za odklonilno zadržanje pa se zdi neki drug argument. List namreč ve poročati o ustanovitvi posebnega oddelka pri ljub-

ljanski trgovinski zbornici, katerega izrecen cilj da je ustanovitev podjetij v Furlaniji in na Koroškem in s tem gospodarska krepitev slovenskih manjšin na teh območjih. S tem pa se prikaže cela zadeva v popolnoma drugačni luči: ustanovitve tovarne potemtakem ne narekujejo gospodarski, temveč politični interesi.

Kakor je bilo pričakovati, se je na Koroškem kmalu nato vnela živahna diskusija, ki močno spominja na lansko polemiko okrog vetrinjskega samostana, katerega je nameravala kupiti Mohorjeva družba. Omenjeni list je seveda svoje prispeval in je poleg svojega objavil še vrsto drugih stališč, tako tudi stališče predsednika Trgovinske zbornice Slovenije, v katerem le-ta prepričljivo zavrača vsak negospodarski namen ob ustanovitvi slovenskega podjetja na Koroškem ter nakaže vrsto primerov plodne kooperacije med slovenskimi in avstrijskimi podjetji.

Zanimiva je tudi anketa, ki jo je list izvedel med pliberškimi občani. Pri večini stališč — vsaj objavljenih — pride do izraza, da bi vsi pozdravili novo podjetje, da se pa bojijo političnih posledic. Kakšne bi bile te posledice, pa nihče točno ne pove.

Odklonilno stališče je zavzel tudi vodja oddelka za zunanjo trgovino pri koroški trgovinski zbornici.

Končno se je oglasil še namestnik deželnega glavarja in njegov zastopnik za časa dopusta, ki je na vse te špekulacije jasno odgovoril: kakor v zahodnonemških ustanovah na Koroškem ne vidi nevarnosti germanizacije in kakor italijansko podjetje ne pomeni italijanizacije, tako tudi ustanovitev slovenske podružnice — če bo do te sploh prišlo — ne bi pomenila slovenizacije južne Koroške.

Toda treznost in stvarnost ni ravno močna stran nekih ljudi na Koroškem, ki pa znajo ustvarjati alarmantno vzdušje. Da je na Koroškem — posebno na jugu — veliko pomanjkanje industrijskih podjetij in s tem delovnih mest, o tem so si vsi edini. Zaradi tega se tudi nihče ne razburja, če npr. kako zahodnonemško podjetje na južnem Koroškem odpre tekstilno tovarno in konkurira domačim podjetjem ali pa črpa izvozno odškodnino, ki jo morajo plačati Avstrijci s svojimi davki. Delovna mesta vse to odtehtajo. Iz Pliberka in okolice morajo stotine delavcev iskati kruha v tujini in nova podjetja bi bila prepotrebna — toda slovenska tovarna bi izzvala „politične posledice“.

Vsekakor lahko ugotovimo: na Koroškem nič novega! Lansko leto je bilo treba preprečiti, da pride vetrinjski samostan v roke slovenske Mohorjeve družbe. Celó deželna in zvezna vlada sta se vpregli, da sta „rešili“ Vetrinj; zdaj pa nihče ne ve, kaj početi z njim. Letos se bo morda še posrečilo pregnati industrijsko podjetje iz južne Koroške. Za gornjo Koroško, kakor je nekdo predlagal, se Gorenje že iz prometnih razlogov gotovo ne zanima, pač pa menda še preudarjajo v Velenju, če ne bi šli rajši na Štajersko. Tam bi jih namreč sprejeli z odprtimi rokami. Za južno Koroško s tem ne bi bilo „političnih posledic“. Izostale pa bi seveda tudi gospodarske.

Ali kakor je zelo duhovito formuliral mlad koroški intelektualec: Grozi nam, da bo letos 50 let po plebiscitu, nastal na Koroškem nov Abwehrkampf (obrambni boj) proti industrijskemu razvoju in napredku na južnem robu dežele.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 27. avgusta 1970, str. 1.

Vzroki so predvsem v sistemu

Jugoslavija se vedno bolj pogreza v močvirje inflacije. Gospodarska reforma je doživela polom na vsej črti. In najbolj tragično pri tem je dejstvo, da ni nikogar, ki bi se znal temu razvoju upreti. „Tendenska tribuna“, ki izhaja v Ljubljani, ta mračni položaj takole opiše:

Francije že močno uveljavila. Z montažnega traku, ki teče šele pet let, bo proti koncu leta prišel že 35.000. moped. Dobri pogoji za prodajo (na Nizozemskem prodajo na leto 300.000 motociklov) so privedli do tega, da so morali tovarno razširiti. Dnevno sestavijo 55—60 mopedov, letošnji načrt pa predvideva 12.000 mopedov, kar bo dobra tretjina celotne petletne proizvodnje. Pri uresničevanju načrtov pa jih moti predvsem pomanjkanje delavcev mehanične stroke, saj so v tovarni zaposleni večinoma priučeni delavci, pa tudi matična tovarna mora motorje mopedov preurejati in jih prilagajati zahtevam predpisov na Nizozemskem, ki dovoljujejo 50 kubičnim motorjem, kakršne lahko vozijo lastniki brez voznškega dovoljenja, le hitrost 40 km na uro.

KOSTANJEVICA — V tem kraju ob Krki so proslavili 70-letnico slikarja in kiparja Toneta Kralja. Umetnik se je rodil v kmečki hiši v Zagorici pri Dobrepoljah. Med mnogimi njegovimi umetninami je tudi slikarja v božjepotni cerkvi na Sv. Višarjah. Prav Kraljeve freske dajejo temu svetišču tisto notranje občutje, ki nas iz vsega sveta vleče k Mariji na Sv. Višarje.

KOSTANJEVICA na KRKI — V okviru proslave 10-letnice mednarodnega kiparskega simpozija so restavrirali tudi tamkajšnjo gotsko cerkev, okoli katere je zrasla edinstvena galerija kipov, ki so jo ustvarili kiparji iz vsega sveta.

LENDAVA — Z novim šolskim letom se je začel pouk v novem

Maribor — obrambni stolp Lent

šolskem posloplju, čeprav še ni čisto dograjen. Manjka še pohištvo za 12 učilnic, končana še niso vsa obrtniška dela in telovadnica. V zgradbi bodo združili vse dosedanje šole v Lendavi. Na šoli bo 73 oddelkov, za katere bodo potrebovali 85 učnih moči. Šolo bo obiskovalo približno 1200 otrok.

LJUBLJANA — Ljubljanska turistična agencija „Globotour“ je pred dvema letoma kupila v Sovjetski zvezi 6 hidrogliserjev ki so danes najhitrejše pomorsko prometno sredstvo. V prvih sedmih mesecih so te ladje na krilih prepeljale 33.000 potnikov. Upajo pa, da se bo število dvignilo do konca leta na 100.000.

LJUBLJANA — Po ocenah, ki jih je zbrala republiška gospodarska zbornica, bodo vinogradniki letos pridelali manj grozdja kot lani. Računajo, da ga bo letos 130.000 vagonov, torej 20.000 vagonov manj. Če bodo vinarska podjetja odkupila vse tržne presežke, bo pridelek vina znašal 60.000 vagonov ali 10.000 manj kakor lani.

LJUBLJANA — Z zadnjim julijem je začel veljati v Sloveniji nov zakon o najnižjem osebnem dohodku. Za polni delovni čas je čistih 500 dinarjev na mesec (1000 šilingov). Če sta delavcu zagotovljena hrana in stan, mu je treba izplačati vsaj 40 odstotkov (200 dinarjev); za stanovanje je dovoljeno odtrgati največ 10 odstotkov od minimalnega osebne-ga zaslužka.

LJUBLJANA — Na ljubljanskih Žalah so pokopali akademskega kiparja Lojzeta Dolinarja. Umrl je v starosti 77 let. Pokojni umetnik, ki je bil tudi redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je bil posebno znan po nagrobnem spomeniku dr. Janezu Evangelistu Kreku in pa po Mojzesu, ki stoji na Plečnikovi zgradbi Univerzitetne knjižnice.

LJUBLJANA — Na letošnjem vinskem sejmu je „Slovenija-vino“ postreglo potrošnikom z novostjo: Mleku in mlečnim iz-

„Inflacija je že prekorala predreformski rekord. Zapluli smo v nevarne brzice, iz katerih ne bo več rešitve. Življenjski stroški so v prvem polletju letošnjega leta porasli za 12 odstotkov, proračunski dohodek slovenske republike je za 30 odstotkov višji, uvoz se je povečal za 16,7 odstotka, domača industrijska proizvodnja pa le za 10 odstotkov; devizni primanjkljaj devizne izmenjave s tujino je v vsej državi spet prekorail 5 milijard (novih) dinarjev.

Naša samoupravna družba ni uspela zaščititi delavce in upokojen-ce z nizkimi prejemki. Celo pred vojno so v kapitalizmu v času povečanja življenjskih stroškov z uvedbo draginjskih doklad, ki so bile za vse enake, uspeli bolj zaščititi delavce kot sedaj mi. Ni naključje, da nam ljudje obračajo hrbet, da jih imamo že 750.000 v tujini v službi kapitalistov, da je ogromno usposobljenih Slovencev, ki bi jih potrebovali v domači proizvodnji, že v tujini in da se ta proces nadaljuje.

Smo potrošniška družba, ki pozablja, da je potrebna pred žetvijo setev. Ne upoštevamo več zdrave kmečke pameti, da brez dela ni jela in da brez truda ni letine. Vsi smo prizadevni v gneči okrog sklede, neodporni pa do zahtev za večji delež delovnega učinka.

Naša proizvodjalnost, tudi v Sloveniji, je daleč pod povprečjem v evropskih razvitih državah. Tudi naš turizem, o katerem upamo, da bo poleg naših delavcev v tujini znižal devizni primanjkljaj, postaja nekonkurenčen. Za domačega turista so cene nedosegljive, za tujega pretirane. Tudi pri hrani je podobno. Medtem ko so še pred leti hodili k nam Korošci jest in pit, se je sedaj obrnilo: Slovenci odhajajo onstran meje na obede in izlete.

Ko je v saboru (skupščini) v Zagrebu neki poslanec vprašal, ali bi bilo možno, da bi npr. Ford pri nas gradil tovarno, je dobil odklonilen odgovor, češ da bi to pomenilo gradnjo moderne tovarne s sodobno organizacijo in visoko produktivnostjo ter visokimi osebnimi dohodki, kar bi slabo vplivalo na razpoloženje v domačih tovarnah. To je žalostna resnica. Krivično bi pa bilo, za to obsojati le delovne organizacije ali pa delavce, saj ti v tujini dokazujejo, da so učinkoviti ustvarjanci. Vzroki so predvsem v sistemu.“

Katoliški glas, Gorica—Trst, 3. septembra 1970, str. 2.

družina

„DRUŽINA“ izhaja dvakrat na mesec izvod stane 50 par letna naročnina 12 Ndin za inozemstvo

Kaj nam boste dali ob 50-letnici plebiscita?

Z zanimanjem sledimo vašim naporom za versko oddajo na vaši RTV. Ker pa se je k temu že oglašil zamejski Slovenec z Goriškega, pa dovolite besedo še nam s Koroške.

Med Slovenijo in Koroško se je marsikaj spremenilo, samo pri RTV se ni nič spremenilo.

Letos mineva 50 let od plebiscita. Pri nas se pripravljajo velike slovesnosti. Tudi država mora poseči v žep, zgradili bodo poslopje za slovensko gimnazijo. Tu bo zrasla hrbtnica slovenskega naroda na Koroškem: učitelji, profesorji, uradniki in tudi duhovniki, da, duhovniki. Če gledamo nazaj, so prav ti najbolj držali pokonci slovensko narodno zavest na Koroškem.

Kaj pa nam boste vi dali za 50-letnico? Če še količkaj čutite z nami, bomo kar skromni. Radio Ljubljana ljudje radi vključijo, tudi nezavedni, posebno ob četrtkih zvečer. Veliko bolj bi še, če bi vsako nedeljo vsaj eno uro oddajali verski program kakor Čehi, Madžari, Poljaki in drugi. S tem bi budili narodno zavednost pri mnogih, ko imate toliko lepih svetišč, toliko dobrih pevskih zborov in govornikov.

Eno uro na teden slovensko mašo s petjem in pridigo, kako bi bilo to v tolažbo našim bolnikom doma in po bolnišnicah, koliko priznanja in zaupanja bi želi posebno še tam, kjer so na pritisk nestrpnih še ukinili slovensko besedo in pesem v cerkvi.

Lepo prosimo, ugodite tej naši skromni želji. Če pa mislite, da bi bila to za vas res še kakšna žrtev, se ne da primerjati z žrtvijo tistih vaših junakov, kateri so izkrevaveli v koroških bojih leta 1919 in jih krije naša zemlja. Tudi oni se pridružujejo naši prošnji.

Družina, Ljubljana, 30. avgusta 1970, str. 15.

Slovenska TV — ideološko pobarvana

Nekaj me pri oddajah naše TV še vedno moti. Ljudje, od davnine verni, pričakujejo vsaj ob glavnih krščanskih praznikih primeren, prilagojen program. Razumljivo in upravičeno. Tako je pri veliki večini RTV-postaj na svetu. Rade ugodijo, saj so v tem pogledu neodvisne.

Zdenko Roter je v nekem predavanju dejal, da je med kristjani in marksisti življenjski dialog pomembnejši od besednega. Gotovo. Pri tem je nezamenljivo priznanje, da smo verni s svojimi željami in potrebami tu, pod domačim nebom. Ne prosimo milosti, le človeško razumevanje. Dokaz dejavnega sožitja.

Kolikor vem, nikakršnega božičnega ali velikonočnega RTV sporeda lani ni bilo, ljudje so si pa na nedeljo pred Tremi kralji (5. 1. 69) mogli ogledati podpovprečen film Amandus iz slovenskih reformacijskih časov. Film se „nepriustransko“ trudi prikazati Cerkev od zlodeja črno, sektaše pa s svetniškimi sijajem. Res, ne gre zagovarjati vseh zgrešenih upravnih postopkov Cerkve; a komu ni jasno, da se je slovenstvo ohranilo le s čistoto vere?

Marsikdaj se še vedno v prevodu Bog piše z malo začetnico, četudi ga je vsebinsko in po avtorjevem nazoru razumeti posebej. Torej, povsem nasprotno slovničnim pravilom. (Glej Slovenski pravopis, izdala SAZU, Ljubljana 1962, str. 136!)

Ne vem, komu na ljubo se opuščajo prevodi besedil, ki govore o veri junakov in posredno razodevajo svetovni nazor samega avtorja? Tako npr. v pretresljivi angleški TV drami, ki jo je sproti pisalo resnično življenje, BILO JE TEŽKO. Mlada izobraženka, mati treh majhnih otrok, čaka v bolnici na operacijo tumorja v glavi. Poklicati da anglikanskega duhovnika, ki moli nad njo lepo, improvizirano molitev. Prevoda ni bilo.

Podobno v TV nadaljevanki po Galsworthyjevem romanu Saga o Forsytih. Ni celotno preveden pogovor o Kristusu med Jollyjem, ki odhaja v vojsko, in očetom, slikarjem Jolyonom. Kolikor sem mogel opaziti, je bilo precej bolje z italijansko TV nadaljevanko Bratje Karamazovi. Vendar, ko na sodišču po krivem obsojeni Dimitrij prosi brata Aljošo: „Preghi per me!“ (Moli zame), se to prevajavcu ni zdelo vredno prevesti.

In, čemu služijo oddaje domačih „izvirnih“ dram: Tavčarjeve „4000“ (pisane zadnja desetletja preteklega stoletja), Prešeren-Smole — Jamnikovega „Krst pri Savici“, omladno-neslane Škodlarjeve burke „Stroj“ — (medtem, ko so izvrstno tržaško Prigodo ubogega kristjana mogli poslušati le po radiu)? — Človek dobi vtis, da lahko kritizira družbeno ureditev vsakdo, ki le ume dovolj udrihati po vernosti slovenskega človeka.

Po Sloveniji je veliko bolnikov, ki so priklenjeni na posteljo, zaprti v sobi. Edini pogled v svet, edino razvedrilo je mnogim radio, marsikje televizor. Če že nimajo posebnih RTV oddaj kot v mnogih deželah, jim vsaj ne krnimo filmov in dram, ki prinašajo globlje sporočilo, življenjsko osmislitev. Mar morejo hujše bolnike zanimati le nogometne tekme?

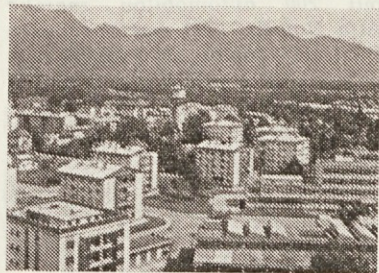
Družina, Ljubljana, 19. julija 1970, str. 15.

delkom v kartonkah sledi zdaj še vino in sicer bela kevedinka in rdeči rosé. Avtomatski stroj Jagenberg-Trimatic zahodnonemške proizvodnje v uri napolni, oblikuje in zapre 3.600 litrskih omotov vina. Že prihodnje leto bodo napolnili 300 vagonov novega vina (3 milijone litrskih omotov), pozneje pa še precej več. Grosistična cena vina v kartonkah bo 4,20 din za liter, v trgovini okoli 6,50 din. Za zdaj ga bodo začeli prodajati na 2.000 prodajnih mestih na Hrvaškem in v Sloveniji, prihodnjo pomlad pa napovedujejo naravnost „ofenzivo“ vina v kartonkah. Kevedinka je belo vino madžarskega porekla, še najbolj podobno briški rebuli. Rosé pa je v Zahodni Evropi že znano vino, v Sloveniji še nekoliko manj. Zdi se, da bodo od nove embalaže največ pridobili potrošniki, ker vina ne bo mogoče več „krstiti“.

LJUBLJANA — Gradnja stanovanj zadnja leta precej zaozstaja za načrtom, sprejetim ob reformi. Razpoložljiva sredstva za gradnjo stanovanj so sicer precej narasla, toda še bolj se je povečala cena stanovanj. Cene stanovanj so narasle tudi mnogo bolj, kakor se je povečala splošna raven cen. Močno so se povečali izdatki za zemljišče in njegovo ureditev ter različni občinski prispevki, hkrati pa sami gradbeni stroški. Podražitev v primerjavi z lanskim letom znaša dobrih 30 odstotkov, s predlanskim letom pa 43 odstotkov.

LJUBLJANA — Iz objavljenih podatkov o gibanju letošnjega uvoza in izvoza je razvidno, kako zaskrbljujoče narašča zuna-

Kranj

njetrgovinski primankljaj. Če temu dodamo še vsakodnevna poročila o novih podražitvah in zlasti zadnje napovedi o podražitvi, ki jo pripravljata PTT za 100 odstotkov in JUGEL menda za 40 odstotkov, dobimo že kar dovolj slikovito podobo o zmedbi v slovenskem gospodarstvu, še zlasti, če upoštevamo posledice, ki bi jih ti dve podražitvi imeli na celotno gospodarstvo. Ob gornjih podatkih si človek zastavlja ob uvedbi dodatne petodstotne takse na uvoz vprašanja: Kdo je odgovoren za očitno kršenje političnogospodarskih načel, ki so bila sprejeta že ob uvedbi gospodarske reforme, in za kaj bodo porabljena sredstva, zbrana z dodatno petodstotno takso? Z dodatno uvozno takso naj bi nekoliko zavrli naraščajoči uvoz, z zbranimi sredstvi pa podprli izvoz.

LJUBLJANA — Po imenovanju internuncijskega v Beogradu in poslanca Jugoslavije v Vatikanu je konec avgusta mons. Casaroli, voditelj državnega tajništva za zunanje zadeve v Vatikanu, obiskal Jugoslavijo. Ustavil se je tudi v Ljubljani; na verski komisiji so mu priredili svečan sprejem, kamor so povabili tudi vse slovenske škofo. Ob istem času je, kakor poroča KATH-PRESS (Katoliška časopisna agencija), predsednik slovenskega izvršnega sveta Stane Kavčič poslal ljubljanskemu nadškofu pismo, v katerem ga opozarja, naj delovanje katoliške Cerkve v Sloveniji ne presega mej, ki jih mu določa ustava. Gre tu predvsem za delovanje mladih duhovnikov med mladino.

LJUBLJANA — Zanimivi so podatki o prodanih avtomobilih v prvem polletju. Slovenci so kupili 200 avtomobilov znamke Alfa Romeo, 1900 wartburgov in škod, 1650 oplov, 2087 mazd, 448 pežojev, 202 BMW, 80 dafov, 4000 citroenov in 566 fordov. Manjkajo pa podatki o prodanih renaultih in NSU-jih.

LJUBLJANA — Beograjska „Politika“ ugotavlja, da daje Slovenija federaciji med vsemi re-

publikami največji del svojega narodnega dohodka. V odstotkih porovedano: Slovenija daje zvezi 10,7, Hrvatska 9,4, Srbija 8,1 BiH 6,0 Makedonija 3,8, Črna gora 0,0 odstotkov svojega narodnega dohodka.

LJUBLJANA — Iz podatkov o cenah petdesetih živil je razvidno, da je Ljubljana najdražje, Skopje pa najcenejše mesto v Jugoslaviji. Kilogram teletine (brez kosti) je stal v Ljubljani 40 dinarjev, v Beogradu 32,80, drugod 25, v Skopju pa le 20 dinarjev. Za kilogram stročjega fižola je treba v Ljubljani odšteti trikrat toliko kot v Novem Sadu, za paradiznik dva in polkrat toliko kot v Skopju. Tudi kruh je v Ljubljani najdražji.

LJUBLJANA — Na 16. sejmju vin, žganih pijač in sadnih sokov so podelili tudi 11 zlatih medalj za vzorce sadnih sokov. Štiri zlate je dobilo podjetje Fructal iz Ajdovščine, štiri kmetijski kombinat v Žalcu (Vital), po eno zlato pa Dana iz Mirne, tržnica Beograd in Srbijanka.

LJUBLJANA — Po objavljenih podatkih o gibanju zunanje trgovine v prvih sedmih mesecih letošnjega leta se je skupna vrednost sedemmesečnega izvoza iz Slovenije v primerjavi z izvozom v enakem obdobju lanskega leta povečala le za 10,6 odstotka na 2103 milijone din. Celotni jugoslovanski izvoz se je v tem obdobju povečal za 19,6 odstotkov.

LJUBLJANA — V sodobni tiskarni Mladinske knjige za Bežigradom so postavili nov rotacijski stroj za tiskanje revij in knjig v barvni ofsetni tehniki. Na novem rotacijskem stroju, ki so ga kupili v Franciji, bodo tiskali predvsem razne šolske knjige ter periodični tisk.

LJUBLJANA — Slovenska visokogorska odprava, ki je meseca julija odšla v pogorje Hindukuš, je zlezla na dva vrha, ki sta visoka nad 7.000 metrov. Odprava se je sredi septembra vrnila v Ljubljano. Ob istem času so bile v Hindukušu tudi češka, francoska in avstrijska odprava.

LOŠKI POTOK — Ribniško podjetje „Inles“ ima tu svoj obrat, ki zaposluje nekaj vaščanov. Pri podjetju leži 190 prostora za delo. V tej dolini se namreč brezposelnost vedno večja. Žal Loški potok ni za industrijo zanimiv, čeprav je dovolj delovne sile, medtem ko podjetje iste vrste v Škofji Loki toži, da jim delavec manjka.

LOŽ — Občani Loške doline so po vaseh zbrali že več kot 100.000 dinarjev za asfaltiranje cest po vaseh. Vsaka hiša, ki je blizu ceste, je dala 500 dinarjev, bolj oddaljene in zaposleni po 150, upokojenci po 50 dinarjev.

MARIBOR — V juniju, juliju in avgustu je bilo s posredovanjem zadruga študentov in dijakov zaposlenih nad 1300 študentov in dijakov. Največ jih je delalo v livarni, kjer je približno 300 študentov in srednješolcev nadomeščalo člane kolektiva, ki so bili na letnih dopustih.

MOJSTRANA — Trije plezavci iz Mojstrane so prvič ponovili smer v severovzhodnem delu severne stene Grandes Jorasses v francoskih Alpah, ki je izpeljana čez tako imenovani „Lincaul“ ali po slovensko „Mrtvaški prt“. S tem so slovenski gorniki dokazali, da se lahko uvrste med svetovno priznane alpiniste.

MURSKA SOBOTA — Neurja s točo in poplavljenjem Mure so v mesecu avgustu napravila v soboški občini velikansko škodo. Samo v kmetijstvu je škoda za 5,2 milijona dinarjev. Najbolj prizadete vasi so Krog, Moravci in Martjanci.

NOVO MESTO — Največja slovenska proizvajalka zdravil „Krka“ si je določila cilj, da bo izvozila letos v vrednosti 6,4 milijona dolarjev. Več kot četrtno izdelkov proda na tuja tržišča. Tovarni je uspelo prodreti tudi na Japonsko, kamor bodo izvozili za približno 100.000 dolarjev.

NOVO MESTO — Novomeška „Industrija motornih vozil“ prav resno izvaja letošnji proizvodni

načrt: 700 milijonov dinarjev vrednosti proizvodnje in približno 10 milijonov dolarjev izvoza. Predvidena je montaža tretjega iz vrste avtomobilov ki ga bodo sestavljali po pogodbi z angleško firmo BLMC. Za austini 1300 in maxiji 1500 prihajajo na vrsto tudi miniji 1000. Njihova montaža je zanesljiva. Skupna vrednost proizvodnje te tovarne z blizu 2000 zaposlenimi predstavlja do avgusta 229,705.000 dinarjev — 110 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. „Industrija motornih vozil“ je izvozila letos v prvih sedmih mesecih približno za 7,5 milijona dolarjev izdelkov. Izvoz te novomeške tovarne predstavlja nad polovico vsega izvoza novomeške industrije. Letos se je izvoz povečal za 168 odstotkov v primerjavi z lanskim, skoraj vse pa so prodali na zahodnem trgu. Največ prodajo kamping prikolic, najmočnejše odjemavce pa predstavlja Skandinavija.

NUSKOVA — Že štiri leta raziskujejo vodo, ki prihaja na dan v tem kraju na Goričkem. Je to slatina, ki jo drugod uporabljajo za zdravljenje prebavil in srčnih bolezni. Dobra je pa tudi za pitje, zlasti za mešanje z vinom in sadnimi sokovi. Na žalost pa nuskovska slatina ni izrabljena, saj odteka v potok Lendavo, čeprav bi jo lahko porabili v koristnejše namene. Letno priteče 80 do 100 milijonov litrov na plan.

PRESERJE — Na postaji Preserje, približno 12 km južno od Ljubljane, je prišlo do hude železniške nesreče. Hitri vlak Trst-Zagreb se je na postaji iztiril, ker strojevodja ni ubogal svarilnega znaka, da mora zmanjšati brzino na 40 km. S tira je vrglo 11 železniških vozov. Ob nesreči sta dve osebi izgubili življenje, 10 pa je bilo lažje ali hujše ranjenih.

RADLJE ob DRAVI — Ob 100-letnici obveznega šolanja v Sloveniji so odprli na Pernicah, majhni vasi, ki leži več kot 1000 m visoko na Kozjaku, novo šolo. Šola ima dve učilnici, stran-

ske prostore ter ležišče za 12 otrok za zimski čas, če zaradi snega otroci ne bi mogli iti domov.

SLOVENJ GRADEC — Kljub temu da se že močno nagibamo proti 21. stoletju, si morajo ljudje v nekaterih predelih Razborja pod Uršljo goro še vedno svetiti s petrolejkami. Ker jim niti država niti republika, čeprav plačujejo davke, ne pomagata priti do električne razsvetljave, so se vaščani odločili, da bodo krili stroške za elektrifikacijo iz lastnih sredstev.

ŠKOFJA LOKA — V škofjeloški lesni industriji „Jelovica“ so z modernizacijo proizvodnjo podvojili. Tožijo pa, da jim manjka delavcev in strokovnjakov. Trenutno je zaposlenih 650 oseb. Potrebovali bi jih pa še več, če hočejo proizvodnjo še naprej dvigniti. Največja težava je v tem, kar manjka stanovanj za delavce.

ŠKOFJA LOKA — Na železniški postaji je v zgodnji jutranji uri prišlo do čelnega trčenja med „Dalmacija-ekspresom“ ter tovornim vlakom. Nesrečo je zakrivil stoevodja brzca, ki je prevozil rumeno luč, ne da bi zmanjšal brzino, in potem še rdečo. Šele zadnji trenutek je zmanjšal hitrost od 100 na 50 km na uro. V nesreči so izgubili življenje vsi štirje stoevodji, ki so bili na lokomotivah, več potnikov je bilo pa ranjenih.

ŠOŠTANJ — Neposredno ob 135-megawatni termoelektrarni Šoštanj tečejo že drugo leto dela za izgradnjo nove termične elektrarne, ki bo proizvajala 275 megawatov. To bo največja termoelektrična enota ne le v Sloveniji, temveč v vsej Evropi. Pri gradnji je zaposlenih 700 ljudi, prav toliko delavcev je pa zaposlenih pri raznih podjetjih, ki izdelujejo opremo za novo elektrarno. Letno bo porabila nad 2,3 milijona ton velenjskega lignita, ki ga bodo transportirali po nekaj kilometrov dolgem gumi-jastem traku.

VELENJE — Tovarna hladilnikov „Gorenje“, ki sodeluje s tovarno „Krupp“ iz Zahodne Nemčije, bo delala v času od 1. septembra do 31. januarja 1971 hladilnike samo za izvoz in sicer za Nemčijo in ZDA. Po doslej sklenjenih pogodbah bo „Gorenje“ izvozilo v prihodnjem letu na tuje 200.000 hladilnikov.

ZAGORJE ob SAVI — Odkar je postal premog iskano blago na svetovnem trgu, se zanimajo tudi tuje države za zasavski premog. Avstrija bi rada 50.000 ton, Belgija 100.000 ton, povpraševanja prihajajo tudi iz Zapadne Nemčije. Žal pa ne bo mogoče ustreči, saj ne morejo rudniki nasititi niti domačega trga. Primanjkuje namreč veliko število jamskih delavcev in pa električnega toka.

ŽALEC — Lani je Slovenija izvozila 87 odstotkov pridelanega hmelja, kar je prineslo 5,306.034 dolarjev. Skoraj ves slovenski hmelj je zaradi velikega povpraševanja na svetovnem trgu že do leta 1974 razprodan. Vlada pa veliko pomanjkanje obiralcev hmelja. Potrebovali so jih letos 16.000, a bilo jih je le 10.000. Obiralec zasluži 2,10 dinarja od škafa. Povprečen nabiralec lahko nabere 14 škafov na dan. Zasluzek torej ni kaj posebno velik. Rešitev bi prinesli obiralni stroji, ki jih pa zaenkrat ni dovolj.

ŽELEZNIKI — V tovarni „Iskra“ v Železnikih bodo letos sestavili okoli 15.000 izdelkov — največ sesalcev in stevalnikov — priznanega angleškega podjetja „Hoover“.

Bogenšperk pri Litiji

Ljudje pod bičem

Učitelj Viktor Žalar in učiteljica Silva Milklavc sta med vojno pomagala z denarjem OF, ker sta mislila, da gre pri tem gibanju res predvsem za narodno osvoboditev. Po koncu vojne sta spoznala pravi obraz novih oblastnikov.

Silvo so zaprli, ker je hotela odkriti resnico o dogajanju med vojno. Obsojena je bila na dve leti težkega prisilnega dela v taborišču v Teharjih. Viktor pa se je odpovedal učiteljski službi, ker je bil preiskren, da bi učil misli novih oblastnikov, v katere sam ni verjel.

Poiskal si je delo na žagi, stanovanje pa v samotni bajti zraven Gobovcev.

Novi upravitelj ga je prišel snubit, da bi mu pomagal prigovarjati ljudi za novi red. Na očitek, da je njegova popolna osamitev od življenja neke vrste sabotaža, je Viktor odgovoril:

„Sabotaža, kolega, je tudi prikrivanje resnice, nameščanje nesposobnih moči na mesta, ki bi morala biti zasedena z najboljšimi močmi. Toda do zdaj so gledali samo na politično zgrajenost in narod naj s svojimi davki plačuje napake, ko se denar, ki prihaja skoz prednja vrata, z lopato pri zadnjih meče na cesto. Tega sem se naveličal. Če ne smeš odpreti ust, mar ni lepše udarjati s cepinom v mrtvo deblo in uporabljati mišice rok namesto glave?“

Sonce je iskrilo sneg pred bajto in bleščeča svetloba je lila skoz okence po sobi.

„Zelo vas je škoda, kolega,“ je rekel s čudnim prezirom novi upravitelj.

„Glejte moje roke,“ je dejal krhko Žalar. „Mirne so. Toda tresle so se mi zadnjič, ko sem se vrnil z dela in videl, da je nekdo skušal v moji bajti narediti preiskavo brez moje navzočnosti. Vitrih je

navadna reč in ta stara vrata lahko odpre. Tudi na samem sem, da ni oči, ki bi oprezovale. Vendar se mi zdi, da bi zakon moral držati, tudi če ga nihče ne varuje s sekiro.“

Naslonil se je nazaj in vzel muco v naročje.

„Drugič ga bom poskusil braniti sam.“

Upraviteljeve oči so neumno bodle vanj.

„Mislite reči, da vam je nekdo naskrivaj vdrl v stanovanje z namenom, da bi kaj našel?“

„Tako mislim,“ je rekel Žalar strupeno.

„To je vendar proti zakonu. Zakaj niste naznanili zadeve milici?“

„Mislim, da bi morda ne bilo nápak,“ je rekel nekam odsotno Žalar. „Nekateri ljudje si veliko upajo.“

„Zelo ste na samem, daleč od vasi in do gmajne ni daleč,“ je dejal upravitelj.

Pogovor se je nenadoma zataknil. Žalar je iz zadrege vstal s postelje in natočil kozarček slivovke gostu in sebi.

„Boli me vendarle, kolega, da se zdaj mučite za svoj kruh. Vsa učiteljska leta so šla v nič.“

Viktorju se je zazdelo, da je to rekel iskreno.

„Meni je to delo v uteho. Duh počiva, ko delajo roke.“

Gledal je za njim, ko je odhajal po gazi. Njegov okrogli hrbet se je enakomerno pomikal skoz bleščeči sneg in v rjavi suknji je bil videti kakor po dveh nogah hodeča lisica.

„Zdaj bo šel h komandantu in mu povedal, da vem, da je bil nekdo v bajti. Vsaj nekaj časa bo mir.“

Nato je legel nazaj na posteljo in bral dalje: „Uspeli udarniškega dela na Jesenicah!“

Silvo so prestavili v taborišče v Kočevje.

Nataša je zbolela: rak se ji je zajedel globoko v telo. Bila je operirana, a bolezen je bila že predaleč.

Bregar je Natašo že odpisal iz svojega življenja in na skrivnem je začel hoditi s svojo tajnico Lidijo, ki ga je pa kmalu spoznala kot egoista, ki ni nikdar nič tvegala, in ga zasovražila. Zapomnila si je njegove nepoštenosti pri upravi podjetja, čigar direktor je bil.

TROPI ptičev so se sprenášali od gozda do polja in spet nazaj. Neprestano so Silvo opominjali, da se bliža konec delu, ki ga je ljubiła, in jo bodo v kratkem prestavili nazaj v taborišče, kjer bo pričakala novo vrtnčenje snežink in z drugimi vred udelala novo gaz v breg. Pomislila je, kako koščena je postala in kako trdna. Komaj si je mogla predstavljati, kakšna bi bila v spodobni obleki.

Pulila je repo z drugimi vred, in ko je držala v prtiču čipkasto, od slane otrdelo listje, je gledala proti gozdu. Bukovje je že docela rjavo in nekaj dreves domala popolnoma golih. Z velikim zamahom pozna jesen snema zeleno naličje stvarom in jim daje svoj nadih. Vedno je ljubiła to jesensko spreminjanje, že v Podbrezjah. Kako krasni so bili

Gobovci v tistem času! Viktor hodi skozi, ko odhaja na delo. In nekoč je skozi Gobovce spremljala Blaža, ko je odhajal nazaj na vlak v Ljubljano.

Še slabe tri mesece in bo spet šla sama skozi. Sneženi bodo, po stezi, kjer je vedno hodila, skoraj nedotaknjeni.

Metala je belo modrikasto repo v cajno. Polno je nesla do koša. Stražniki so bili daleč, malomarno pohajali sem in tja — celo v ljudeh je bila ta jensenska teža in jih delala trudne. Daleč zadaj je oneška cerkva, tako drobna in izgubljena je videti sem s polja, kakor da jo bo zdaj zasulo rjavo listje.

Nekoč se bo spominjala vseh teh malenkosti, vseh teh ženskih obrazov, vseh teh poti in stez in besed in nočnega šepetanja, vzdigujočega upanja in vročega obupa, žita, ki ga je žela, trave, ki jo je grabila, vse to bo šlo z njo, se za vekomaj vpilo vanjo. Vse to bo nosila s seboj, prinesla Viktorju v dar in pod to kopo bo porinila svoj greh in nikdar več mislila nanj. Skupaj bosta, dve mravlji v velikem mravljišču, in vendar sama.

Življenje se je pač spremenilo, odkar ga ne more gledati od blizu. Rekarica in njen sin in vsi tisti, ki jih je poznala. Bogve kako se ubadajo in kako jim gre? Razpetov in Rekarjev grob, njeno stanovanje — nekdo je pač v njem in v Razpetovem tudi. In vendar je v vseh stvareh ostalo nekaj starega, česar ni mogoče spremeniti ne z novimi ljudmi ne z novimi zastori na oknih. Ostalo je v mrtvih stvareh kakor odtisi pračasnih bitij v kamnu. V prsti na njivah so ostale stopinje tistih, ki jih ni več, v zraku so ostale besede tistih, ki so nekoč govorili in zdaj molče, po grobeh so ostali pogledi tistih, ki zdaj ne gledajo več. Vse je nepremično vtisnjeno v kamnito preteklost, in prav to je, kar jo dela lepo in čudovito. Nič je ne more spremeniti, nobena beseda na papirju, nobeno laganje in nobena hvala. Vse je vtisnjeno v zemljo, in kdor bo hotel pogledati vanjo, bo vedel, kje se pričinja in konča resnica. Nekoč bodo kopali v to zemeljsko neдрje in bodo prinašali na dan, kar prinašajo zdaj iz gotskih in keltskih grobišč. Rjave kosti, prevzane z rjavo žico, ki bo že razpadala. Morda bo poleg kosti še aluminijasta svetinjica, drobne jagode rožnega venca bodo preveč razsute v ilovici. Ne bodo jih našli.

Zgodovinar bo sedel ob izkopaninah in pisal knjigo o njihovi dobi. Ne bo poslušal samo Razpeta, tudi iz „Črnih bukev“ bo bral, zbiral niti od drugod, jih povezoval, našel idejo in jo dal pod lečo, vsa ta preteklost bo obsijana z novo hladno lučjo in vse bo pričenjalo dobivati nove predale in nove naslove.

Ko je nesla polno cajno h košu, je pomislila, da bosta odtisnjena v tej preteklosti tudi Nataša in Blaž.

Zadnje Nežino pismo je raztolmačilo marsikaj, česar iz kratkega Natašinega pisma ni mogla razbrati. Ni več upanja, tiho in neizprosno gre bolezen svojo pot in išče svoja gnezdišča. Nobenega dvoma ni več, da jih ima Nataša že v roki. Ne ve in ni-

koli ne bo zvedela. Hodi, leži, opravlja gibalne vaje in vsak večer pride še v njeno sobo, kjer govori brez Bregarja. Dve ženski, vsaka na svojem bregu, toda nazadnje se duše, čeprav so si še tako daleč vsaksebi, nekje stikajo. V tem je nemara največja skrivnost in veliko upanje.

Silva je razumela. Kakor v preblisku je videla večer pri Sv. Antonu, zarjo za kočevskimi hribi in tiho utripanje velike zemlje pod njimi. Večnost diha, Nataša!

Zdaj prihaja, neomejen prostor na drugi strani, večno žuborenje glasov, kjer so vidne vse misli, kjer vse človeško zgubi svoj pomen, kjer duše sijejo kakor rože iz kristalnih vaz. Vse zemeljsko zgubi svojo težo, plava v iskrecem zlatem prahu, plivka kakor čudovito beli lokvanj na ožarjeni vodi.

Nataša odhaja. Njena žalostna otroška leta, njena ponižanja, njen upor, hlastanje za ljubeznijo, sanje, leta v gozdu, z Razpetovimi zvončki in trobenticami posuto naročje, ki je ostalo jalovo. Vse to odhaja. Kakor nekoč od Razpeta, le da je od njega odšlo trgoma, v hipu. Morda je v tistem blisk ujel mejo med to in ono stranjo, jo videl in doumel.

Nataša odhaja počasi. Delček za delčkom se trga od nje, niti ne sluti ne. In Blaž? Ali se je spremenil ali je ostal le miren gledavec, kakor je vedno bil?

Mrtvo spusti obrezano repo v košaro. Sredi tega širokega polja je vendar blizu bednega človeškega utripanja. Kdo more ograditi to veliko, neprestano plahutanje človeških src, to neutrudno hlastanje

Tivoli
(Ljubljana)
v jeseni

Aljažev dom s Triglavom

za daljno srečo? Šepetanje človeških globočin napolnjuje ozračje in nihče ga ne ustavi. Ne ječe, ne nizki stropi taboriščnih barak, ne nove postave, ne kričanje množic po ulicah, ne nauk o nebesih na tej zemlji, človekove globočine golče svojo pot naprej, golče prastaro zgodbo nihanja strasti, staro zgodbo o svetlem bregu nehanja hudega, bolečega, umazanega in nizkotnega.

Razpet, Rekar, Volodja, Nevena in desetisoči, nihče ni ostal v prsti. Vse misli ljudi živé naprej in se zlivajo v grmeč slap, ki pada na ono stran.

Mnogo je mislila v teh dneh po Nežinem pismu. Življenje je v bistvu vendarle tako preprosto kakor poštevanka. Dvakrat dve je štiri. Včasih si človek želi, da bi bilo več, in tako dolgo trdi, da verjame sam sebi. Končno se vendarle upehan vrne k tablici in si tiho prizna resnico. Ničesar ni mogoče spremeniti, z vsem spreminjanjem le osmešiš sam sebe.

Za vsem Razpetovim pehanjem, da bi spremenil poštevanko, je ostala samo bedna knjiga za steklenimi vrati knjižne omare: „Zapiski iz mrtvega doma“.

Nikoli si ni mislila, da jo bo to življenje tako močno približalo temu, čemur se je nekoč umikala. Zdaj je prišlo tisto, kar je takrat iz Dobropolj pisala Viktorju: Ko bova do duše gola, se bova našla. Nič ni ostalo, vso zlaganost je vrnila preteklosti, in kar je bilo skrito na dnu, v bedni in zanemarnjeni kupi duše, to je zdaj pognalo svoj cvet.

Nič več ni beganja, vse je samo vračanje, vračanje k viru, ki ga je v preteklosti zgrešila.

Stražar, ki je dozdej malomarno postopal na koncu njive, se je v pošev obrnil proti njej. Nič se mu ni mudilo. Silva se je sklanjala, pulila, obrezovala in metala repo v košaro. Ko je prišel do nje, se je tudi sam sklonil, izpulil eno in jo vrtil v roki.

„Lepa repa je letos,“ je rekel.

„Zelo lepa,“ je rekla mirno.

„Saj ti ni treba toliko naložiti v košaro. Pretežko je. Do večera je še daleč.“

Nasmehnila se mu je, in ko je skomignil z rame, ni, je spet malomarno odhajal naprej. Gledala je za njim, kako se je stapljal z bledim dimom, ki je prihajal z onstran poseke. Nekdo je kuril. Dišalo je po starem, preperelem vlaknu krompirjevega steblovja.

Vsi so nekam trudni, je pomislila, in mnogi se vračajo nazaj k človeku. Tudi ta. Vsega je bilo preveč. Preveč krvi, preveč hudobije, preveč živali. Zdaj se vračajo skoz blede dim iz preteklosti. Ogenj je že davno ugasnil. Vse, kar je še, je prisiljeno.

Čutila je tiho zadovoljstvo, da se ni dala zlomiti. Še slabe tri mesece, od teh bo eden trd in boleč. Spet bo nosila polena s hriba, gazila sneg in z rokami drgnila premrle noge. Toda z Novim letom ji bodo morali dati odpustnico.

Do takrat ji bo Viktor gotovo poslal toliko denarja, da se bo lahko odpeljala.

Spet se je vrnila k Nataši. Jasno, prošnje ji ne more odbiti. Morala se bo ustaviti v Ljubljani in oditi k njej. Srečati bo morala tudi njega.

V hipu se domisli noči, ki jo je Nataša prespala pri njej, ko ji je Razpet pokazal vrata. Gabila se ji je. Kakor da leži v njeni postelji telo brez duše, lepo žensko telo, v katerem ni bilo niti enega rahlega vzgiba krivde. Blaževi prsti so bili že na njem.

Kakšno bo srečanje z njo in z Blažem? Kako rada bi se ognila temu srečanju!

„Pridite gotovo, če bo dotlej sploh še toliko pri moči, da bo mogla govoriti. Bojim se, da bo takrat že tako zelo sama, na ožoku gobavih ljudi, da bo edino še svidenje z vami moglo napraviti čudež, ki si ga tako želim.“

Na pamet je znala Nežino pismo.

Čudež! Dobro je razumela, kaj je hotela Neža povedati. Da bi se Nataša z roko, v kateri so strupena rakasta vozlišča, dotaknila brega na oni strani in čutila, da v resnici je, da bi našla pot kakor nekoč k stari Mari v svoji rojstni vasi.

Na mah je začutila svojo šibkost. Toliko stvari je vmes, ki vežejo Natašo na preteklost: ubogi župnik Kern z debelimi očali pod brezo, tisti belček, ki se je odbil od skale, ko ga je zadela, Razpet v svoji siromašni vzvišenosti in tista kepa krvi in mesa, ki so jo zagreblji v gmajni in bi mogla nekoč biti otrok. Volodjev otrok.

Metala je repo v košaro, jo vlačila do koša in se spet vračala, se sklanjala, pulila in obrezovala in se bala misliti naprej.

Do mraka se je z drugimi vred pomikala po njivi, vse dotlej, da se je blede dim zлил z meglo, s pusto sivino, v katero se je potapljal rjavo drevje. Zvečer se je z gručo vred vračala. Samo mrtvo je še blodila nekam preko.

Natašino umiranje je bilo v vseh stvareh.

Bregar je peljal Lidijo na njen dom, takoj zatem se pa odpeljal na svoj dom.

LIDIJA je obsedela v mraku. Niti pripravila se ni, in ko je prisluškovala šumenju dežja, je mrtvo bolščala v stvari, postavljene v sobi. Vsi sveti so.

Jutri zanese šopek rož na grob talcev. Med njimi je njen mrtvi mož.

Bregar se je odpeljal nazaj. Hotela ga je povabiti na čaj, in vendar se ni upala odpreti ust. V samem dnevu je bilo nekaj, da se je bala: Bregarjevo govorjenje v pisarni, krace na papirju, ime tuje ženske, njegova razburjenost in ta dež, ki je svojo pot pribijal ob tla in z mokrimi nitmi privezoval misli k zadahli umirajoči zemlji.

Plašno se je zganila. Da, tudi telefon. Bala se je varati, bala se mu je gledati v oči, poslušati njegovo govorjenje in misliti, da je za zofinim naslonjačem past, v katero bi se moral ujeti.

Morda še pol leta in bo ostal sam.

V mraku je videla pred seboj njegove gole misli. To strašno tiho odkrivanje, ki prihaja iz njega, se srečuje z njenim. Njegovo obupno beganje postaja kolobar trpljenja tudi zanjo. Skuša se rešiti na otok in počakati, da narasle vode odnese iz preteklosti vse umazano, vse nizkotno. Morda je Saša uganil. Onstran meje nekje bi začel novo življenje, pošteno življenje. Tam bi sklenil krog norega beganja, pozabil Razpeta in vso preteklost in utonil v množici tisočev. Pozabljenje bi zapečatilo knjigo umazanih strani.

Tudi sama misli tako, čeprav Saši tega ne upa povedati. Bregar obračunava s preteklostjo po svoje. V tem je njegova lokavost, ki pa vendar dobiva naličje poštenih namenov. Varal je, toda varali so tudi njega. Ta zavest mu daje prepričanje, da sme zdaj poiskati najboljšo pot. Želi, da pod vsemi izgubami potegne črto in prične znova. Sluti, da mu bodo nekoč vzeli vilo in da mu bodo dovolili samo stanovanje, v zameno si bo nekje drugod poiskal nadomestilo in to svoje dejanje zlahka opravičil. Kradli so iz njegovega, le počemu bi ne smel rešiti vsaj nekaj?

V onemogli muki si je morala priznati, da ima Bregar v nečem prav. Ostaja sam in v tej samoti se brani proti novi družbi, katere v srcu nikoli ni priznaval, čeprav je metal na njen žrtvenik kadilo navidezne pripadnosti. Prišel je do direktorskega mesta, toda v srcu se ni spremenil. Ostal je pripadnik starega plemenitega sloja, le poguma nima, da bi pljunil na vse, kar se mu upira. Boji se Saše, boji se Želaka, ker imajo moč, ker so del mogočnega, mrtvega stroja, ki hoče zmleti vse staro v drobno žagovino.

Ali ga sovraži? Mar ji ni prav to v muko, ker ga ne more sovražiti? Prizadeva si, da bi se mu uprla, da bi mu očitala v obraz, kar je videla skoz okno v hotelu. In vendar kakor zvezana stoji z enim samim opravičilom v ustih: nuja. Ob trhlem, usihajočem truplu živi in moč se nabira v njem kakor voda za visokim jezom. Saša ima tudi ženo in vendar... In tisto, kar pripoveduje v pijanosti, ko z ogabno naslado odkriva zgodbe iz gozda, da se mu zavoljo rdečice ne upa pogledati v obraz...

Soba v temi ji postaja strahoten, globok lijak, v katerega meče lastne misli. Tudi misel na Trudi. Gotovo je to ženska v rdeči obleki. Srečala sta se, brez namena — onstran meje ga je čakalo samo truplo, načeto od raka.

Jecljala je predse in roke so se ji potile od čudne, neznane ihte. Da, človek ima samo dve poti. Da se zagrije v samoti ali da beži v nasprotno smer. Skoraj vsi beže, v tem ima Bregar prav. Samo tisti ne beže, ki ne mislijo, ki lové samo misli drugih kakor Saša, ki so drugim neprestano za petami in nastavljajo pasti na vseh koncih in krajih. Njih življenje je še tako trdno zvezano z gozdom in s tem, kar je iz gozda prišlo, da še ne vidijo človeka. Vsak jim je samo številka, truplo, ki se premika in govori, dela po udarniškem rekordu in gre od časa do časa nekako moralno prisiljen na „prostovoljno“ delo v delavske brigade, gradit ceste in tunele. Če misli, mora misliti po liniji, vse mora biti v skladu s preteklostjo in prihodnostjo.

Še vedno sedi v temi in noče prižgati luči. Tudi lačna ni, ve samo to, da ne bo dolgo, ko bo zagrcal telefon in bo morala dvigniti slušalko. Mora si priznati, da je za njenim smehom med ljudmi, v njenem obupnem grabljenju za veselostjo samo še prikrita živčnost, strah, moreča tesnoba, da ni gospodar svojih upov, da hodi v gruči, ki jo stražijo nevidni stražarji.

Moralo je biti že čez osmo, ko se je dvignila. Nekje je imela še nekaj praškov piramidona. Bolela jo je glava in prstov ni mogla umiriti.

Ko je šla v spalnico in užgala luč, se je oglasil telefon. V čudnem besu se je vrgla čez posteljo. Nato se je prevrgla na hrbet in s stisnjenimi pestmi ponavljala:

„Ne grem, ne grem.“

Telefon je zvonil svojo pot, v določenih presledkih, mrzlo, kakor da ima pamet, kakor da ve, da mu mora odgovoriti. Ni se naveličal. Dvignila se je, opotekala, segla pod prtič in se mrtvo spustila na zofa.

„Si bila že v postelji?“

„Da,“ je rekla trudno.

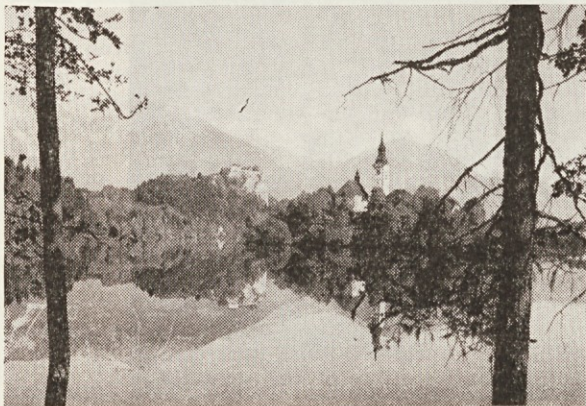
„Samo malenkost, Lidija. Nisi poklicala. Bregar te je spremlj domov.“

„Da, toda ni stopil v hišo. Vrnil se je.“

„Dobro, dobro. A morda je kaj rekel, namignil?“

„Nič, bil je slabe volje, in kar je povedal, se je tikalo žene.“

Otok bleški

„Tudi zavoljo pisma nič?“

Slišala ga je, kako je požrl slino.

„Zavoljo kakšnega pisma?“

„Im,“ je rekel. „Dobil je pismo na dom in pisal mu je Walter Prank.“

„Nobene besede ni rekel.“

Na oni strani je nekaj časa molk. Nato se spet oglasi:

„Ali je bil tedaj v Celovcu z neko žensko? Trudi?“

„Nisem ga videla. Morda tedaj zvečer, ko je odšel k Pranku.“

Lagala je z zaprtimi očmi.

„Morda. Vsekakor, občutek imam, da je v tem pismu neka zvijača, ki je ne morem razvozlati. Pismo ni bilo pisano v Celovcu. Oddano je bilo v Linzu. Friedrichstrasse številka 28. Ta Trudi bi utegnila igrati neko vlogo. Ali se ti ne zdi?“

„Moški, ki ima bolno ženo in...“

Pričela je jecljati.

Sašin smeh je bil oduren, raskav in umazan.

„Da, je pač porabil priložnost, kajne?“

„Mislim,“ je rekla. In v istem hipu je videla polo papirja z razmaknjenimi številkami: 28-000.

„Zakaj, vraga, nisi šla takrat z njim? Videla bi vsaj, kakšna je.“

Spet je utihnil in mrtvo je držala slušalko na ušesu.

„Ali je bila lepa?“ je vprašal nenadoma.

„Rekla sem ti, da je nisem videla.“

„Ne daš se torej ujeti?“ Spet se je zasmel, kakor da je povedal dobro šalo.

„Ne muči me!“ je rekla ubito. „Ne morem povedati drugega kakor to, kar vem.“

V istem hipu ji je blisknila skoz zavest blodna misel.

„Saša, pustila bom službo pri Bregarju. Dovolj mi je vse te muke. Ne morem več prenašati!“

Slišala je sičanje njegove sape.

„Saj ne misliš resno, kajne? Vrgel sem te iz postelje, to je. Slabe volje si, in še to pasje vreme. Človek, ki se izmika — saj več. Ravno včeraj sem urejal arhiv. Tista Kosmačeva zadeva — meni se zdi, da bi ti ne bilo prijetno srečati vdovo, čeprav se ji zdaj dobro godi, če bi vedela, da tudi ona ve, kako se je vse zgodilo. Zadevo smo takrat vzeli na svoja ramena, saj razumeš, mi smo to laže napravili, kakor bi mogla ti.“

Bleda kakor zid je slonela na zofi.

„Nisem bila sama kriva,“ je dahnila. „Takšna so bila poročila.“

„Saj ne grozim,“ je rekel malomarno. „Le na to bi te želel spomniti, da smo zvezani, da smo vsi poklicani zasledovati te, ki podirajo naše pridobitve. Vem, da mi tudi ti ne groziš in da je misel o odpovedi službe le neposrečena šala. Jutri boš drugače mislila.“

Zdelo se ji je, da bo odložil slušalko, in se je dvignila.

„Še to. Blaž se je od tebe odpeljal k Valenki. Za oddih menda. Zdi se mi, da tisto njegovo govorjenje o ženini bolezni le nima tako globokih korenin. Tebi gre vendar do srca, kakor vidim. Povedal sem ti: nizkoten človek je in škoda vsakega usmiljenja.“

„Mogoče imaš prav, Saša. Lahko noč!“

Spustila je slušalko na vilice in padla na zofo. Hotelo ji je biti slabo in v velikih kapljah ji je stal znoj na čelu. Zdelo se ji je, da bo zgubila zavest, in ko se je z muko toliko zasukala, da je z glavo ujela blazino, je s trepetajočimi prsti odpenjala bluzo. Dušilo jo je. Nato je negibno obležala, stegnila noge in z zaprtimi očmi lovila udarce debelih kapelj, ki so bile ob okno.

Odprla je oči šele, ko je zasilšala, da se je zunaj dvignil veter. Mokro listje je delalo šum, kakor da nekdo na vrtu razteguje razmočeno, otrdelo plahto.

Bila je ujeta, strašno in umazano zapletena v preteklost, v kateri so Saša in njegovi igrali na vse človekove nagone in napake. Ni se mogla premakniti, ne da bi pri tem ne zbudila vse, kar se je bilo zgodilo. Vse okrog so stale velike oči tistih, ki so bili zvezani med seboj po trojkah, po skrivnih skupinah, in nekje zadaj so stali likvidatorji z roko v žepu. Nihče, ki je bil zapleten v umor, se ne more sam umakniti. Samo skupnost od nekoč more v svojem breznu hraniti skrivnosti. V tem je železna moč, da je krivda porazdeljena na vsakega. Od lističa papirja, na katerem je stalo ime ovadenega, do strela iz likvidatorjeve pištole. Vse to je bilo trdno sklenjeno v en sam obroč.

Vedela je, da je Saša nizkotnejši od Bregarja in da je grozil. Lahko se iztrga iz kroga preteklosti, toda v istem hipu bodo oživel stari papirji, znova rojena muka bo tu in vsi bodo vedeli: Kosmač je bil ustreljen po lažni ovadbi, ki jo je oddala ona.

Jesen
v
Sloveniji

Ne, tega bi ne mogla preboleti. Srečati Kosmačevko, njenega sina in vse te ljudi, ki jo poznajo? Kako bedno in brez moči bi se mogla otepati pred oblastjo, kako brez pomena bi bile vse njene besede, vsa njena pričevanja!

Videla je samo še luč v spalnici, ki je rumeno svetila na steno. Pijano je motovnila preko sobe, sedla na posteljo, in ko se je slačila, je s čedalje večjo grozo spoznavala, da ne more nikamor, da je samo še mrtev izpolnjevalec ukazov kakor telefon pod svilnatim prtom.

In ko je ležala v gosti temi, ki je mrko stala za zaprtimi okenci, se je domislila mlade žene, ki so ji ubili moža dober mesec za njenim. Tisto jutro, ko so padli streli v Gramozni jami, si je prerezala žile. Več kot eno leto sta bili skupaj v isti pisarni. Pustila je samo listič:

„Življenje je preveč umazano, da bi ga mogla živeti brez njega. Zdaj bova skupaj.“

Vse je napravila premišljeno. V majhno kad si je natočila tople vode in si žile prerezala pod vodo. Dobili so jo sicer na tleh, toda v kadi je bila krvava brozga. Ženske v uradu so še dolgo govorile o njej in vedele povedati, če si zapeste prerežeš v zelo topli vodi, bolečin niti ne čutiš.

Brez groze misli zdaj na ta dogodek. Na obraz tiste ženske, na njeno strašno zaprtost v dneh, ko je bil mož v ječi, na njene velike oči, ki so za pisalno mizo kar naprej gledale v zrak.

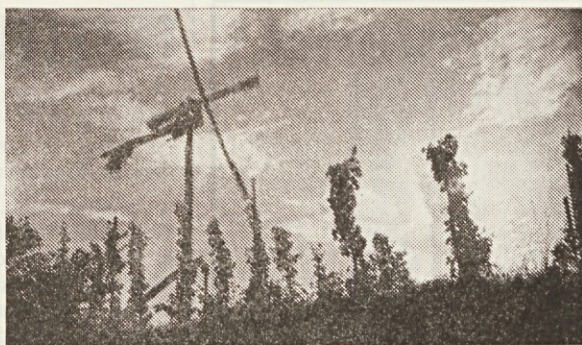
Vsaakega človeka je mogoče zlomiti. Treba mu je cefrati živce, mu vsak dan zabadati drobne bucike v najbolj skrita čustva in nekoč se bo zvil kakor črv, trepetal in bo vesel, če bo mogel umreti.

Jokala je s tihim, vročim jokom in tiščala pest na usta, kakor da bi se bala zbuditi še nekaj, kar je brezoblično trepetalo v temi in bi ob njenem joku utegnilo dobiti obraz.

ŽALAR je ležal na pogradu, ki si ga je bil sam napravil. Na deske je nasul koruznice, ki jo je dobil pri Ožbovcu, jo lepo pregrnil s staro odejo in tu je poležaval po delu in po večerji, brez skrbi, da bi v delovni obleki mogel kaj umazati. Muca mu je sedela pri nogah, sam je z rokami pod glavo gledal v majhna okna in razvezoval misli, ki so se mu nabrale čez dan.

Čeprav se je iz dneva v dan bolj zavedal, kako zvito ga ograjajo od življenja in ljudi, je vendarle imel prijetno zavest, da je nazadnje le našel toliko poguma, da je vso zlaganost zgrabil za goltanec in jo zdaj drži od sebe kakor zobe steklega psa. Dolgo je zbiral ta pogum, toda zbral ga je. Odkar je odšla tudi Anda, se mu je življenje umirilo, zdaj ga napolnjuje le še Silva in misel, da je samo še tri tedne do dneva, ko bo spet svobodna.

Anda se je odločila, da bo še kakšno leto učila, zato so njeni prošnji za premestitev v Radovljico z veseljem ustregli. Ni ji zameril, in ko je odhajala, ga je ganilo, ko je videl solze v njenih očeh. Bila je lep otrok in vse, kar je bilo v njej napačnega, je bilo priučeno.

Klopotec v Slovenskih Goricah že poje

Bila je težka zmaga, toda prinesla je vendarle mnogo. Že ta občutek, da ne hodi s pasjo ponižnostjo za bledimi gesli, ki jih mečejo med ljudi, mu je vračal človeško dostojanstvo. Spet je človek, ki misli s svojo glavo. Da ga bodo ograjali, na to je bil pripravljen in zdaj mu ni več težko, ko se premaguje in ne obiskuje več nekaterih prijateljev, ki so ob vsakem njegovem obisku pokazali strah. Celo pri Andi je bil vse od njenega odhoda samo dvakrat, in še takrat samo mimogrede. Gobavec!

Kako prijetno je občutje, da prodaja za delo samo svoje roke in ne več svojih misli kakor nekoč! Hujšega greha pač ni na svetu kakor posiljevanje duha.

Da ga ograjajo, je videl posebno v zadnjem mesecu. S predsednikom delavskega sindikata sta se v kratkem času udarila dvakrat zapored. Prvič ga je klical na odgovor, ker se ni udeležil mitinga na žagi. Takrat se je nekako izgovoril, čeprav je dobro vedel, da mu ne verjame. Drugič je bilo huje. Šlo je za prostovoljno udarniško delo v gozdu na nedeljo. Že v soboto, ko so delavci za udarniško delo zvedeli, so mnogi godrnjali in se zaklinjali, da ne pojdejo. Ni jim verjel. Molčal je in presojal samo tiste, ki so z očmi iskali mnenja po obrazih drugih. Za nekoga je dobro vedel, da je navaden ovadah in nekdANJI terenec iz Ljubnega.

V nedeljo ni prišel na zborna mesto, kakor so došlo, in že v ponedeljek po delu je bil klican k predsedniku sindikalne organizacije.

Po kratkem uvodu je tovariš prešel na to zadevo. Težak položaj domovine terja pač žrtev. Vsega dela ni mogoče plačati in socialistična oblast upa, da so ljudje dovolj zreli za presojo težkega časa. Prostovoljno udarniško delo je posebna, častna oblika pomoči domovini. Vsaj od njega bi pričakoval, da bi to doumel.

„Ali je to prostovoljno udarniško delo?“

„Jasno, popolnoma prostovoljno in neprisljano!“

Zakaj ga potem sploh kličejo na odgovor? Postavo prelomiš samo takrat, če se izmakneš ukazanemu; če ne slediš prošnji ali nasvetu, zagovora ni treba. To prostovoljno delo s klicanjem na odgovor dobiva v njegovih očeh docela novo obliko. To je skratka prisiljeno „prostovoljno“ delo.

(Se bo nadaljevalo)

slovinci

belgija

LIEGE-LIMBURG

† Slavka Brečko-Roex

„Močno ženo, kdo jo bo našel? Nje cena je kakor cena blaga, ki pride od daleč,“ beremo v Knjigi modrosti. Gospa Slavka Brečko, poročena Roex, katero smo v prvih dneh septembra v Eisdeni spremljali na zadnji zemeljski poti, je bila taka močna žena. Njeno življenje je bilo tako zgledno, da jo tisti, ki so jo po bliže poznali, ne bodo nikoli pozabili.

Bila je skrbna mati. Družina je bilo njeno kraljestvo, katere mu je posvetila vse svoje telesne in duhovne sile. So bili trenutki v njenem življenju, prekratki sicer, ko je doživljala resničnost trditve, da je družina, krščanska družina, edini preostali košček raja na tem svetu.

Otroci so bili njen ponos in njena skrb. Vzgoja otrok je zanj njo bila nadvse važna zadeva. Svoje otroke je hotela oblikovati v resnične osebnosti. Hotela je, da bi njeni otroci šli v življenje kot zares dorasli ljudje, ki razumejo nalogo, ki jo morajo kot ljudje in kot kristjani vršiti v sodobni družbi.

Gospa Slavka je bila zavedna katoličanka. Njena zvestoba veri ni bila površna in zunanja. Razumela je, da je zapoved ljubezni osnova naše vere. Zaradi te zapovedi je skušala biti ljudem blizu v njihovem veselju, v njihovih problemih in težavah ter v njihovi žalosti. Ko je bila že težko bolna, je še vedno želela sipati veselje okoli sebe. „Dlan odpira ubožcu in roko podaja siromaku,“ govori Knjiga modrosti o veliki ženi.

Kako junaško je znala odpustiti hude krivice! Imela je posebno moč pomirjati ljudi med seboj. „Usta odpira modrosti in postava milobe je na njenem jeziku,“ govori spet Knjiga modrosti.

Nadvse je ljubila življenje, a je tudi smrti pogumno gledala v oči. Določila je vse podrobnosti

Tkalčevi iz Trauna ob poroki sina Alojzija, skupaj s snaho.

po evropi

avstrija

SALZBURŠKA

TENNECK — Družino g. Ivana Dolinška, ki je že več let na delu v tukajšnji tovarni, je razveselilo rojstvo hčerke, ki je pri krstu dobila ime Magdalena. Staršem ob hčerkinem rojstvu čestitamo in jim želimo, da bi jim bila Magdalena vedno v veselje!

Krščena je bila v kapelici Marije Pomagaj v Našem domu v Londonu Genovefa Castle.

svojega pogreba. Prepovedala je črno obleko. Svojim dragim je ponovno naročala, naj se ljubijo.

Zares velika žena!

Gospa Slavka je nam vsem v zgled tudi kot Slovenka. Kot majhna deklica je prišla v Belgijo. Solala se je v flamščini. Poročila se je s Flamcem. Dolga leta je v Ostende živela med samimi Flamci. Ne bi ji mogli zameriti, če bi pozabila slovenski jezik in domovino.

A ni pozabila. Nasprotno! Z vsem srcem je ljubila vse, kar je slovensko.

V cerkvi Naše Gospe Lurške v Londonu je bil krščen Mihael Dežman.

Često vidimo med našimi starši žalostno in smešno sliko. Naučili so se pet flamskih, francoških ali nemških besedi, pa že govorijo s svojimi otroki v tem jeziku. Svoj lastni jezik podcenjujejo. Gospa Slavka se je tudi v tej točki pokazala kot izredna žena. In samo, da ni pozabila slovenščine, ki so ji jo posredovali skrbni starši, marveč je tudi svojega moža, gospoda Remoja in otroke naučila slovensko.

Pokojna ga. Slavka Brečko-Roex

Občevalni jezik v njeni družini je bil in je še vedno slovenski. In zaradi tega je nihče ni preziral. Vsi so jo visoko spoštovali. Zvestoba ne odbija, le privlači. Naši ljudje v tujini vse premalo poznajo stari pregovor: „Kdor ne spoštuje se sam, podlaga je tujčevi peti!“

Toda gospa Slavka ni živela neke v oblakih. Ni živela v zaprtem svetu. Dobro je poznala stvarnost in jo je sprejela. Tudi flamsko stvarnost. Flamščino je bolje obvladala kot njene flamske sosedje. In če je nekdo zaničljivo govoril o flamskih problemih, je žalil tudi njo. Gospa Slavka je imela široko srce. Poleg Slovenije je ljubila tudi Flamsko in Belgijo.

Le površno smo orisali Slavkino podobo. Zaslužila je vse več. Pred desetimi leti je društvo

„Slomšek“ imelo srečno roko, ko je njo izbralo za botro „Slomškovi“ zastavi. Gospa Slavka je tako postala „lastnina“ tudi slomškarjev. Zanje je to velika čast, ki pa je združeno z odgovornostjo. *Slediti morajo njenemu svetlemu zgledu.*

Pa ne samo slomškarji!

Kako koristno bi bilo, če bi Slavka postala „lastnina“ vseh Slovencev v zdomstvu?!

V krasnem jesenskem jutru smo se zbrali k slovesu od te blage žene. Nosili so jo Slovenci v narodnih nošah. Ob grobu ji je zapel Slomškov mešani zbor. V rahlem vetru je slovesno plapolala „Slomškova“ zastava. V imenu slovenske skupnosti se je od pokojnice poslovil gospod Jurij Jakelj, predsednik društva „Slomšek“. A to slovo je bilo bolj zahvala za njen zgled močne žene in poziv, naj hodimo njeno pot.

Soprogu g. Raymond, sinu dr. Milanu, hčerkama Ingrid in Reziki, vsem Brečkovim ter svaku g. Mirku izrekamo toplo krščansko sožalje.

Gospa Slavka, hvala Vam za vse!

Naj dragi Bog poplača Vašo zvestobo!

V-ko.

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro: Vanneau.

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon: 250-89-93) je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa telefonirati g. Čretniku, 636-80-68.

Krščena sta bila Robert Rus, sin Janeza in Magdalene Lojk, in Lucija Škrlj, hčerka Danijela in Marije Tubec.

Jože in Ana Valetič sta se 1. septembra komaj vrnila od doma, ko sta drugo jutro dobila te-

Pokojna
Ana
Kukovičič
iz
Tansaca
(Puy-de-
Dôme)

legram, da je v Malih Munah umrl Jožetov oče, Ivan Valetič. Vsem sorodnikom naše sožalje!

Starši! Ali ste že poskrbeli, da bodo vaši otroci pri veronauku odkrili tudi duhovno dimenzijo človeka? Kdor ne zna pisati, brati in računati, je v današnjem svetu nemogoč; kdor ne pozna in ne ljubi Boga, Kristusa in Cerkve, bo taval in ne bo našel smisla svojemu življenju...

Kmalu bodo izšle *Mohorjeve knjige za leto 1971*. Ste jih že naročili?

LA MACHINE (Nièvre)

Sveta maša za Slovence bo v nedeljo, 18. oktobra, ob 11,15. Vsi prijazno vabljeni!

CLUGNAT (Creuse)

16. maja sta se poročila Elizabeta Matjašec in Claude Pagot, katerima izrekamo iskrene čestitke.

LA COMBELLE (Puy-de-Dôme)

V letošnjem letu so odšli v večno domovino trije rojaki: 21. januarja Jožef Kavčič v starosti 70 let, doma je bil iz Celja. — 12. februarja Ana Kukovičič, doma iz Rajhenburga-Brestanice, v starosti 70 let. — 6. maja Ivan Stebrnjak iz Stranic pri Konjicah, v starosti 55 let. Sveto mašo za pokojne je opravil g. Kavalar v sredo, 20. maja.

LE CHARBONNIER (Puy-de-Dôme)

Prišli so kot krepki fantje in možje na delo v rudnike, toda

Ob krstu Branka Šenkinc (Pariz).

leta in rudarska bolezen so jih zlomila. 19. 1. 1968 se je poslovil od nas Janez Odlazek, doma iz Magovnika pri Sv. Juriju, dočakal je 86 let; 17. 2. 1968 Jožef Klopčič s Police pri Višnji gori, star 62 let; 19. 6. 1969 Viktor Fister iz Praprotnega, star 62 let. Za pokoj njihovih duš smo molili pri sveti maši 20. maja.

SOLIGNAT (Puy-de-Dôme)

16. 7. 1969 nas je zapustil Anton Zadnik iz Cerknice, v starosti 65 let.

VZHODNA LOTARINGIJA

V zadnjih dveh letih je imel vsesplošni klic: „Več svobode mladini!“ mogočen odmev tudi pri nas. Po škofijskih določbah je obvezno za vse, ki znajo francosko, da se *ženin* in *nevesta* udeležita enodnevnega pouka o zakonu, kjer predavajo za to določeni zdravniki in duhovniki.

Ko prihajajo v naši okolici ženinini in neveste, je videti med njimi najmanj dve tretjini *mladoletnih* deklet in fantov: večkrat izgledajo, kot bi ravno zapustili osnovno šolo. Po cestah in sprehajališčih pa lahko vidiš deklice in dečke komaj stare 12–14 let, ki se nemoteno sprehajajo tudi v večernih urah. Mnogi starši jim skoraj ne upajo reči ne besede, ker radio in televizija večkrat zahtevata prostost in svobodo tudi za šolske otroke.

Po maši za rajne rojake v La Combelle (Puy-de-Dôme)

V župnijah mojega okrožja sta po dve ali je še več porok na teden. Veseli smo, da še pridejo v cerkev po božji blagoslov: s skrbjo pa poslušamo sporočila o razporokah, ki se vedno bolj množe. Pri porokah opazujemo, da zelo redko Slovenec Slovenko poroči. Zanimivo pa je, da fantje iz Lotaringije vedno bolj zahajajo v našo domovino na počitnice, se seznanjajo z dekleti iz Slovenije in Hrvaške, jih pripelejo sem in jih poroče. Vsem želimo, da bi v miru in ljubezni živeli v novih razmerah.

Stanislava Verčon je sklenila zakon v cerkvi Vieille Verrerie z Alain-François Nesser 19. maja tega leta.

Janko Rihtar, pevec „Slomška“ in večletni naš ministrant, se je poročil 5. septembra v cerkvi v Merlebachu z Geneviève Forté. Cerkveni zbor „Slomšek“ je svojemu pevcu pel krasno slovensko sveto mašo in daroval primerno darilo.

Oni, ki so želeli duhovnika svoje župnije, so se *poročili*: Ana Klakočar in Roland Eberhart, Chantal Košir je poročila učiteljica Arsenija Maleška v mesecu juliju. Vsem prijavljenim in neprijavljenim novoporočencem želimo vse dobro!

V vseh župnijah v okolici javljajo, da je vedno manj *krstov*. Strah pred naraščanjem človeštva, zdravstveni, socialni nasveti v časopisih in drugod vplivajo izredno močno na omejitev otrok. Nedolžnih otročičev pa se niso ustrašili: Terezija Gričar in

njen mož Jean Koch, ki sta z veseljem sprejela malega Borisa v svojo družino. Krščen je bil 10. maja v Merlebachu. Tudi Marjan Rebič in žena Anica sta se razveselila male hčerke Natalije, ki je bila krščena 16. maja v Merlebachu. Dne 24. maja sta dala svoji hčerki ime Katarina Nikolaj Ignatovič in Cvetka Tirmeštajn pri krstu v Merlebachu. Mali Pascal je razveselil očeta Avgušтина Maruša in mater Jožefo Omerzu, krščen je bil tudi v Merlebachu 14. junija.

Iz Creutzwalda sta prihitela v Merlebach Anton in Katarina Zovič, da sta dala krstiti hčerko Vero-Moniko 21. junija. Vsem omenjenim in tudi neprijavljenim naj dobri prijatelj mladine, naš Zveličar, prinese pravo moдрost, močno zdravje in mnogo svojega blagoslova!

K našim *rajnim* pa prištejemo zopet dobro, verno slovensko mater, Ano Planinšič, roj. Zajc, vdovo, ki je umrla v Forbachu 10. avgusta. Naj ji dobri Zveličar obilo poplača njeno veliko trpljenje pri operacijah, ko je tako vdano v voljo božjo prenašala vse bolečine. Sorodnikom izražamo globoko sožalje!

*

Šola, delo, jesen so poklicali naše rojake od vseh strani zopet domov. Zdaj pa dovolite, dragi rojaki, da Vas še slovenski du-

hovnik pokliče: Po vseh kolonijah bo zopet dovolj prilike, da se zberemo pri lepi naši službi božji:

V Merlebachu vsako nedeljo ob 10. uri, Hospice Ste. Elizabeth.

V Habsterdicku vsako sredo v oktobru ob 8.30 uri.

V Creutzwaldu ob četrtek, 1., 15. in 29. oktobra.

V Cité Jeanne d'Arc v torek, 27. oktobra, ob 8. uri.

V Farébersviller Cité v nedeljo, 25. oktobra, ob 17. uri.

V Cité des Chênes v nedeljo, 9. novembra, ob 17. uri.

V Behren Cité na praznik Vseh svetnikov, 1. novembra, ob 17. uri.

Po raznih drugih krajih po dogovoru. Pridite, ne zamudite prilike; eno uro pred sv. mašo prilika za spoved. Vljudno Vas vabi:

Stanko iz Merlebacha

TUCQUEGNIEUX-MARINE

V začetku šolskega leta smo navadno zahtevali, naj nam učenci napišejo, kako so preživeli počitnice. Poleg običajnih stavkov: „Kosili smo in seno sušili... Govedo sem pasel in kohnja jezdil... K teti sem šel za 14 dni... Stric nas je prišel obiskat...“ itd. itd. mi je svoj čas Franček tole napisal:

„Jaz nisem imel nič počitnic, zato, ker so oče telička prodali. Krava je mukala, jaz sem pa jokal. Rad sem imel telička in kra-

Mnogo trpljenja je prineslo življenje našim materam iz Carbonnierja (Puy-de-Dôme).

va se mi je smilila. Bila je potem reva. Voziti je morala, dvakrat na dan so jo molzli in še pes jo je bil ugriznil v zadnjo levo nogo. In zato jaz nisem imel počitnic.“

Spomnil sem se zdaj te naloge in z nalogo vred vseh tistih — ne krav — ampak ljudi, kateri zaradi bolezni, nesreč ter raznih nadlog naravnost ali pa posredno prizadeti, niso uživali počitnic. Starost nam vse te nezaželene reči prinaša. Nekoč polni mladostnega veselja postajamo sivolasni starčki in starke, ki smo sebi in drugim v nadlego. Bilo bi pa morda le dobro poslušati župnika, ki je rekel: „Če ste izgubili mladost in zdravje, nečesa ne smete nikdar izgubiti, in to je vera.“ Mnogo bolj nesrečni so mladi brez vere kakor stari, ki gledajo s trdnim zaupanjem v lepše večno življenje. Zato pa le pogumno si zapojte: „Starček veselo na svetu živi. Na palčco se opira, prot' nebu se ozira. Korajžno, veselo na svetu živi.“

nemčija

NASVETI

● Na kaj naj mislijo delavci, ki odhajajo v tujino?

Ko se prijavite za delo v tujini, se prepričajte o tem, ali boste delali pri nemškem ali pri jugoslovanskem podjetju; ali boste zavarovani v Nemčiji ali v Jugoslaviji; ali boste imeli v podjetju, v katerem boste zaposleni,

pravico do otroških doklad (Kindergeld) in do denarnega nadomestila v bolezni (Krankengeld).

Vedno in povsod zahtevajte delovno pogodbo, ki si jo pustite podrobno razložiti, predno jo podpisate. Dogaja se, da nekatera naša podjetja z delavci le mešetarijo; dalje, da so delavci pogodbo, na kateri je bilo napisano samo ime, na hitro podpisali, „ker se je zelo mudilo“, da pa ne poznajo najosnovnejših pravic, ki jih imajo; in da ponekod od novembra 1969 še niso prejeli otroških doklad, ker obstaja spor, ali je podjetje nemško ali jugoslovansko, nemške oblasti pa za jugoslovanska podjetja ne izplačujejo otroških doklad. (Delavci o tem zadnjem niso obveščeni).

● Zdravstveno zavarovanje družinskih članov:

Ker ima vaša družina po pogodbi med Jugoslavijo in ZRN pravico do zdravstvenega zavarovanja, ne da bi zanj zdaj še posebej plačevali prispevke v Jugoslaviji, si že pred odhodom v Nemčijo preskrbite obrazec „Ju 3“, ki ga dobite pri vsakem komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, vaša občinska skupščina potrdi na njem vaše družinsko stanje. Ob prihodu v inozemstvo ga predložite bolniški blagajni, kjer ste zavarovani. Le-ta določi, kateri družinski člani imajo pravico do zdrav-

Naš rojak Vinko Levstik je prejel odlikovanje od Pokrajinskega združenja za turizem v Rimu.

stvenega zavarovanja. Natančno izpolnjeni obrazci omogočajo pospešeno poslovanje in s tem brezhibno in hitro izplačevanje otroških doklad.

● Dokumenti:

Rojstne, poročne in mrliške liste izdaja Jugoslavija odslej tudi v tujih jezikih. Ker te dokumente v inozemstvu potrebujejo za uveljavljanje pravic, jih že v Jugoslaviji zahtevajte v odgovarjajočem tujem jeziku. S tem odpade prevajanje in z njim zvezani stroški in izguba časa.

Vsi, ki ste že dalj časa na delu v tujini, pomagajte tistim, ki prihajajo na novo, s svojimi izkušnjami in nasveti!

BERLIN

Kljub temu da se nekateri še niso vrnili z dopusta ali drugi šele odšli — lahko vsi Slovenci, kateri smo te dni bili v Berlinu, in vsak zase reče hvala Bogu in hvala vsem, ki so sodelovali pri naši *otvoritveni slovesnosti* v novem slovenskem centru, v Kolpingovem domu.

Naša nova cerkev-kapela je bila napolnjena, čeprav so nekateri našli pot samo do gostilne, pri slovenski maši so prisostvovali tudi povabljeni gostje — Nemci, posebno tisti, ki so nam omogočili res lepi center.

Po maši je naša skromna in

V Wuppertalu sta se poročila Jože Družovič iz Vintarovcev in Anica Kovačič iz Odrancev.

vendar enourna akademija potekala brezhibno. Seveda smo dali prvo besedo očetu Kolping-družine v Berlinu, ki je še enkrat poudaril njihovo ponudbo in vse možnosti, ki jih v domu z drugimi vred imamo. Cerkev nam je na razpolago vsako nedeljo, velika dvorana enkrat na mesec, druge manjše dvorane enkrat, dvakrat na teden, v domu se nahaja tudi kegljišče in kopalni bazen. V posebnem prostoru lahko vadijo tudi muzikanti itd. Zastopnik iz škofije nam je pripovedoval dogodivščine nemškega duhovnika-vojaka, ki mu je ravno zaradi ljudskega petja v neki vasi uspelo prevarati gestapovce, ki so obkolili cerkev, najti skrivni vhod v cerkev in maševati.

Vrstila se je točka za točko: pozdravni govor Francija, pod vodstvom Franceta je zapel na novo ustanovljeni zbor: „Slovenec sem, tako je mati d'jala“, kar je poudaril tudi napis v dvorani in slovenske zastavice. Tudi „Triglav, moj dom“ nas je popeljal v domovino. Naš vedno nasmejeni Henček s svojimi simpatičnimi fanti nam je poživil spored s pesmimi „V tujino“, s spremljavo dveh narodnih plesov (štirje pari v narodnih nošah), „Zadnji pozdrav“, „Oblaček moj mili“. Perfektna igralka, ga. Irena, nam je pripravila mnogo smeha s poljskim skečem „Zmagoslavni kolektiv“.

Po akademiji smo se s kratkim premorom pripravili na plesni večer, ki je trajal do pol dvanajstih. Mislim, da smo se vsi

razšli dobre volje — saj smo doživeli v tujini slovenski večer in se počutili kot doma.

Henček in njegovi fantje so nas zabavali od 28. avgusta do 6. septembra skoraj vsak večer. Najbolj zvesti so prihajali še in še in se opajali nad domačo muziko. Od torka, 1. septembra naprej, pa so vsi prisotni lahko plesali do pozne noči.

Vsi vemo, da je bil to samo začetek, vendar posebno tisti, ki so nosili težo in odgovornost teh dni, danes vedo, kaj lahko dosežemo v skupnosti, v sodelovanju, v odgovornosti. Odločili smo se, da posebno v tujini ne bomo zamenarili svojih slovenskih in verskih osebnosti, ampak jih v medsebojnem skupnem naporu razvijali in gradili.

VESTFALIJA

V zadnjem času so bili naslednji krsti:

Wipperführ: Natalija Gale, hči Janeza in Sonje, roj. Valentin; Suzana Cenar, hči Lovrenca in Marije, roj. Šmigoc; Boris Bavdek, sin Jožeta in Dragice, roj. Frčec; Danijel Prejac, sin Franca in Alojzije, roj. Kokol.

Hilden: Sabina Pulko, hči Franca in Marije, roj. Pesek; Marija Gabrijela Krofič, hči Alojzija in Štefanije, roj. Kle-

Kar trije mladi slovenski pari so se zbrali pri krstu Suzane Cenar v Wipperfürthu na Vestfalskem.

Franjo Hudin in njegova žena Genovefa, roj. Molek, po krstu prvorojenčka Francija v Kölnu.

„Fantje od fare“, potem ko so se udeležili telovske procesije v Kölnu.

menčič; Roman Cerovšek, sin Valentina in Olge, roj. Simončič; Jerneja Remih hči Viljema in Marije, roj. Petan.

Köln: Franci Hudin, sin Franja in Genovefe, roj. Molek.

Bergneustadt: Klavdija Samsa, hči Antona in Marije, roj. Južnič.

Oberhausen: Franc Jožef Težak, sin Jožeta in Zinke, roj. Stiplovšek.

Burscheid: Franc Noč, sin Mitje in Frančiške, roj. Kokol.

Staršem in novokrščencem, obilo božjega blagoslova!

HESSEN

K slovenski maši v kapeli Kolpingovega doma v Frankfurtu so prinesli starši Marija, roj. Oceppek, in Anton Žibert malega sinčka prvorojenca Aleksandra, da je v navzočnosti botrov Dragice in Branka Godec in zbranih rojakov sprejel *krst* po novem obredu. Zaključna zahvalna pesem je v vseh obudila zavest, da nas krstna voda opominja v življenju, da se povsod zavedamo, da mora po nas rasti medsebojna bratovska ljubezen, ki smo jo obljubili v veri v Kristusa. Novokrščencu želimo, da se razvije v zdravega in zavednega člana sv. Cerkve!

WÜRTTEMBERG

Bukovškova družina iz Weilheima je dobila *trojčke*. Vsi so zdravi fantki in nosijo lepa svetniška imena: Štefan, Martin, Filip. Jasno je, da je bil krst posebno slovesen, saj je bil to prvi tovrstni primer med Slovenci v Nemčiji. Ko so botri prinesli otroke iz cerkve, so stresli mestece Weilheim pod Teckom trije močni streli iz karbidnega topa na čast slovenskim trojčkom, od katerih se je vsak peljal s svojim avtomobilom v Bukovškovo hišo, ki stoji na Mlinarjevi cesti. Starši so dobro planirali, da so pravočasno prišli do svojega doma. Kako prav bo prišli mladim fantom! Bog daj, da bi starši Stanislav in Angela zaužili poleg veliko skrbi in dela tudi mnogo veselih ur ob svojih malčkih!

Krste smo imeli v zadnjem času še v Pfullingenu in Eybachu. V Pfullingenu sta dala krstiti svojo hčerko Elviro Karel Mrgole in Ljudmila, v Eybachu pa tudi svojo hčerko Natalijo Jože Božič in Marija. Tople čestitke!

Dežela Baden-Württemberg ima pol milijona tujih delavcev. Vsak 7. prebivavec dežele je tujec. Okrog 25.000 delovnih mest je še praznih. Med tujci je največ delavcev iz Jugoslavije (28,5 odst.), nato iz Italije (27,4 odst.), potem pridejo Turki, Grki in Španci. Leta 1960 je bila večina tujih delovnih moči zaposlena v gradbenih strokah, leta 1970 pa

v železarski industriji. Gostoja tujih delavcev je po področjih različna. V Stuttgartu izpolnijo tuji delavci 20 odstotkov delovnih mest in prav toliko v Ludwigsburgu. Sledi jima Esslingen z 18,3 odstotkov in Göppingen s 16,4 odstotkov. Za socialno skrbstvo med tujimi delavci je deželni delovni urad izdal v zadnjih desetih letih 1,4 milijona mark, za 660 stanovanjskih enot je prispeval 5,4 milijona mark, za delavske domove in ležišča pa 87 milijonov mark.

Franz Kozmus iz Neuburga ob Donavi po prvem obhajilu.

Slovenci iz Esslingena v narodnih nošah ob spomeniku na čast sv. Metodu v Ellwangenu.

Mešani pevski zbor iz Sel na Koroškem je nastopil tudi na prostem pred cerkvijo sv. Vida.

Spomenik sv. Metodu v Ellwangenu

V nedeljo, 12. julija, je bila v Ellwangenu velika slovesnost na čast slovenskemu apostolu sv. Metodu. To je bila zadostilna proslava za krivično ravnanje z nadškofom Metodom, ki so ga zagrešili nemški škofje in cesar Ludvik Nemški. Leta 870 so Metoda namreč v Regensburgu postavili pred cerkveno sodišče, češ da samovoljno ustanavlja novo cerkveno pokrajino na ozemlju, ki cerkvenopravno pripada Solnogradu. Škof Metod je moral prebiti dve leti in pol v zaporu v Ellwangenu, dokler ga niso po

resni intervenciji papeža Janeza VIII. izpustili.

Danes zgodovina priznava, da je bil nadškof Metod krivično obsojen. Delovno področje v Panoniji in na Moravskem mu je določil papež sam, ki je tudi ponovno potrdil njegovo slovansko bogoslužje. Metodovo delovanje torej ni predstavljalo kakega kršenja pravic solnograške nadškofije.

Mesto Ellwangen je v nedeljo, 12. julija, javno priznalo krivično obsodbo sodišča v Regensburgu in obžalovalo, da je moral

nadškof Metod sedeti v zaporu v Ellwangenu. Velikemu slovenskemu apostolu so odkrili spomenik, delo domačega kiparja Hansa Schebleja, na katerem vidimo sojenje sv. Metoda po škofih iz Solnograda, Passaua, Regensburga in Freisinga ter cesarja Ludvika Nemškega.

Slavja odkritja spomenika se je udeležilo veliko nemških in slovenskih gostov. Mesto Ellwangen so zastopali župan Wörr. predsednik deželnega sodišča, dekan Zierlein, notar dr. Mack, protestantski župnik dr. Schäfer in drugi meščani. Čehe je zastopal dekan Urban. Slovenska zastopstva so prišla iz Koroške, Goriške in iz izseljenstva, kakor tudi nekaj privatnih oseb iz Slovenije. Iz Koroške je prišel po-

BAVARSKA

Spet se je začelo sedaj, ko je večina že končala počitnice, živahno versko in prosvetno življenje med tukajšnjimi Slovenci. Spet je prišla že kar po dolgem odmoru septemrska šte. Naše luči s prilogo Med nami povedano, ki napoveduje slovenske maše po Bavarskem in naslednja srečanja: pevsko vajo, mladinski razgovor, skioptično predavanje

o slovenski Koroški, debatno uro o vprašanju, po čem vemo, kdo je pravi kristjan. Tudi je že bila napovedana naša tradicionalna vinska trgatev, ki bo 11. oktobra v veliki dvorani Bürgerbräukeller v Münchnu, katere se bodo naši rojaki gotovo v velikem številu udeležili.

Sedaj je že nekaj napovedanih srečanj za nami. Posebej naj omenimo mladinski razgovor, h kateremu se je zbralo lepo šte-

vilu naših deklet in fantov. Razgovor je tekel ob anketi, ki jo je lani objavila koprška mladinska revija Ognjišče, in je skušal odgovoriti na dve vprašanji: „Katera neskladja po tvojem mnenju rušijo srečo bodoče družine in jih morata mlada človeka najprej razčistiti (svetovni nazor, velika razlika v izobrazbi, v gmotnih razmerah itd.)?“ in „Kako naj v današnjih razmerah dobro dekle najde dobrega fanta

Selska folklorna plesna skupina je navdušila slovenske in nemške gledavce.

budnik proslave, gospod dr. Metod Turnšek, ki zavzeto raziskuje delo sv. bratov Cirila in Metoda, potem celovški kanonik Aleš Zechner in salezijanec Ivan Matko iz Sel z mešanim pevskim zborom in folklorno plesno skupino. Iz Gorice je prispel škofijski kancler dr. Rudolf Klinec. Skupino slovenskih delavcev iz stuttgarške okolice v narodnih nošah in pevski zbor je pripeljal v Ellwangen župnik Ciril Turk iz Esslingena.

Slavnost se je pričela v župnijski cerkvi sv. Vida. Pri službi božji je somaševalo šest slovenskih duhovnikov. Kanonik Aleš Zechner, ki je somaševanje vodil, je po evangeliju spregovoril v slovenščini in nemščini o pomenu dela sv. Metoda za versko in kulturno prerojenje slovan-

skih narodov. Med sveto mašo so prepevali kar trije zbori: mešani zbor iz Sel na Koroškem, moški zbor iz Stuttgarta ter domači zbor iz Ellwangena. Zadnji je prepeval v staroslovanskem jeziku.

Po maši je bila na trgu pred cerkvijo najprej kratka izmenjava pozdravov. Nato se je na odru prikazala folklorna plesna skupina iz Sel in ob živahnih vižah zaplesala nekaj narodnih plesov, za katere je žela tako od meščanov kakor tudi od slovenskih rojakov močno ploskanje. Nastopila sta tudi oba navzoča zbora, iz Sel in iz Stuttgarta. Posebno pozornost je zbudila skupina v narodnih nošah iz Esslingena, ki se je predstavila občinstvu ter po Cirilu Turku, dušnemu pastirju slovenskih delavcev v škofiji Rottenburg, izrekla pozdrave meščanom Ellwangena v imenu slovenskih delavcev na Württemberškem.

Sledilo je odkritje spomenika. Mestni dekan in zgodovinar msgr.

Mestnemu županu so slovenski udeleženci podarili šopek nageljnov in steklenico slivovke.

Zierlein je najprej na kratko orisal delovanje slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda in nakazal vzroke, ki so vodili do nesoglasja med Metodom in nemškimi škofi. Po govoru je pred spomenikom zmolil posebno zadostilno molitev k sv. Metodu, ki je izzvenela s prošnjo za bratstvo med narodi in cerkveno edinost.

V slovenščini je spregovoril dr. Metod Turnšek s posebno mislijo na Metoda, krivično obsojenega in zaprtega v Ellwangu. Šele po 1100 letih je delo sv. Metoda postavljeno v pravo luč, kar priča današnja zadostilna slavnost.

Za zaključek slavja pred spomenikom je posebno mogočno zadonela pesem „Triglav, moj dom“ moškega pevskega zbora „Domači zvon“ iz Stuttgarta.

in dober fant dobro dekle? (Poznaš kaj takega, kar je k temu pripomoglo, in ali imaš kak predlog, ki bi bil izvedljiv v širšem obsegu?)“ Razgovor je bil zelo aktualen in je vodil do praktičnih misli.

Tudi udeležba na romanju v *Altöttingu* je bila lepa. Z vseh koncev Bavarske so prišli naši rojaki. Prav to snidenje Slovencev iz tako različnih krajev je

bilo posebna značilnost letošnjega romanja.

Romanje se je potem razvijalo po že ustaljenem dnevnem redu: dopoldne spoved in maša s petjem in pridigo, popoldne pa pete litanije v milostni kapeli in družabno srečanje v restavraciji „Pri 12 apostolih“.

Kako je kdo izpolnil verski del romanja, ve pač vsak sam. Pri družabnem srečanju je bilo dobre volje na pretek. Posebno ve-

liko smo peli. In bi še kar, ko bi se ne pojavila nepredvidena „tehnična ovira“: edina natakarija je morala na vlak in gostilno je bilo treba zapreti. Se bomo pa drugo leto še za letošnjo „lepotno napako“ romanja oddolžili!

Krščeni so bili: v Münchnu Robert Aleksander Križančič, sin Egberta Franca in Marijane, roj. Suša; v Garmisch-Partenkirchnu Janja Smuk, hči Edvarda in Zofije, roj. Šoba; v Ingol-

Johan Kokol in Jožefa Vogrinc
iz Waldkraiburga

stadtu pa Natalija Lebar, hči Ivana in Angele, roj. Hajdinjak. Fantku in deklicama želimo vse dobro v življenju!

Poročila sta se Ivan Kokol od Sv. Tomaža pri Ormožu in Jožefa Vogrinc od Sv. Ruperta nad Laškim. Pristrčno čestitamo!

nizozemska

V nedeljo, 16. avgusta, je v Brunssumu za vedno zaspal g. Jožef Deželak. Rojen je bil leta 1892 v Št. Rupertu nad Laškim. Leta 1927 se je priselil na Nizozemsko. Ko je bilo v Brunssumu ustanovljeno društvo Sv. Barbare, je bil med prvimi člani. Bil je tudi več let zelo delaven

Pokojni
Jožef
Deželak

društveni tajnik, nato pa predsednik. Mlajšim sicer ni več bil tako poznan, ker mu že precej let zdravje ni dopuščalo, da bi aktivno sodeloval pri društvu. Vendar je pa še do leta 1960 raznašal „Našo luč“ in bil do zadnjega njen zvesti bravec.

Pred drugo svetovno vojno je bila na njegovem domu dolga leta „slovenska šola“, kjer so se otroci slovenskih izseljencev vsak teden zbirali, da so se pod vodstvom pokojnega patra Teotima učili slovensko. Ko so iskali „Miklavža“, niso pri njem zaman potrkali na vrata.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljala društvena zastava in lepo število rojakov.

Preostalim izrekamo ob izgubi dobrega očeta naše iskreno sožalje!

švedska

Red sv. maš v oktobru:

Druga nedelja v oktobru, 11. 10. 1970: v Göteborgu ob 17. uri. Od 16. ure naprej prilika za spoved, ob 16.30 pevska vaja.

Tretja nedelja v oktobru, 18. 10.: ob 11. uri sv. maša v Olofströmu, ob 16. uri v Kallinge. Pred mašo prilika za spoved.

Četrta nedelja v oktobru, 25. 10.: v Landskroni ob 10. uri, v Malmö ob 18. uri sv. maša. Od 17. ure naprej spovedna prilika. Ob 17.30 pevska vaja.

Prva nedelja v novembru, 1. 11.: v Växjö. Uro bom sporočil pozneje.

Mnogokje v oktobru vsak dan molijo sv. rožni venec v cerkvah, pa tudi po mnogih družinah. To ni samo pobožna navada, ampak v božjem ljudstvu globoko ukoreninjena tradicija, ki jo sv. Cerkev zelo priporoča. Vir te pobožnosti je veliko zaupanje krščanskih množic v sredništvu Matere božje in ljubezen do nje.

Tukaj na Švedskem ne moremo imeti skupne rožnovenske pobožnosti zaradi velikih razdalj med nami in ker tukaj tudi ni

v navadi. Zelo bi vam pa priporočal in vas prosim, da po družinah molite ta mesec skupno sv. rožni venec, če le mogoče, redno, vsak dan. Naš Odrešenik in njegova Mati, katera v tej molitvi predvsem častimo, bosta te vaše vneme gotovo vesela in jo bosta obilno poplačala.

švica

Naši rojaki, ki so zaposleni v Švici, so se z dopusta že večinoma vrnili na svoja delovna mesta. Nekateri pa šele sedaj odhajajo na dopust, posebno dekleta, zaposlena v gostinstvu. Spet drugi čakajo z dopustom za vinsko trgatav.

Kako so naši rojaki preživeli svoj dopust? Vsak ima kaj zanimivega povedati. Oni s kmetij so zavihali rokave in pridno pomagali pri žetvi in mlačvi. Drugi so se posvetili zidarstvu, kleparstvu, mizarstvu itd. Mnogi si zidajo nov dom ali obnavljajo in popravljajo, kar je pri hiši in gospodarstvu potrebno. Počitka je bilo zelo malo, posebno oni ga niso imeli, ki so hoteli med dopustom čim več narediti pri zidavi hiše. Edino nedelja je bila še dan počitka. Veseli so se vrnili v Švico in pripovedujejo, da so naredili več, kot so imeli v načrtu.

V Švico jih na novo prihaja bolj malo. Edino gospodarstvo, bolnice in gostinstvo še sprejemajo brez težav nove delovne moči. Drugače je po tovarnah, kjer zaenkrat še ne smejo sprejemati oziroma ne dobijo dovoljenja za nove delavce iz tujine. Razna podjetja in tovarne že delajo reklamo, da bi si zagotovili obstoj in dovolj delovnih moči, in že iščejo in vabijo delavce v svoja podjetja. To še tem bolj, ker je precej delavcev ostalo doma ali pa se izselilo v Nemčijo. Tudi dekleta silijo iz Švice na delo v Nemčijo. Vsak si skuša izboljšati položaj in kaj več zaslužiti.

Slovenski romarji iz Švice v Rimu.

Krst Danijela Kusa v Meilenu am See (Švica).

Krsti: V Luzernu Boris Čuk, sin Jakoba in Marjete, roj. Rogel; v Meilenu am See Suzana Kerin, hči Stanka in Marije, roj. Vužem; v Winterthuru Vesna Podgornik, hči Alojza in Ivanke, roj. Pegan. — Staršem čestitamo, novokrščencem pa želimo obilo milosti božjih.

Porok je v Švici bolj malo, ker so se skoraj vsi šli poročiti v rojstno faro in teh je bilo med dopustom kar lepo število, kolikor nam je znano, okoli 10 parov. Dne 22. avgusta t. l. sta se poročila v Glattbruggu Branko

Stanislav Mauri, doma iz Bojlunca pri Trstu, in Slavica Ružić iz Čamagajevcev na Hrvaškem. Vsem novoporočencem želimo obilo sreče in zadovoljstva v zakonu. Čestitamo!

V Ločah pri Poljčanah je v Gospodu zaspal nam dobro znani oče Ignac Bračko. Bil je več let v Zürichu kot sezonski delavec. Letos, meseca maja, pa se je moral zateči v bolnico v Zürichu in podvreči težki operaciji na želodcu in požiralniku. Rak se je že tako močno razširil, da ni bilo več pomoči. Prepeljali so ga domov in 19. avgusta ga je smrt rešila hudega trpljenja. Pogreb je bil 21. avgusta v njegovi rojstni fari. Pokojni je bil na smr-

lepo pripravljen. Že pred operacijo je prejel sv. zakramente in vdan v božjo voljo čakal za izid operacije, ki pa je bila brezuspešna. Njemu želimo večni pokoj, družini pa izrekamo naše sožalje vsi rojaki iz Züricha!

Obvestilo dušnega pastirja: Vse rojake v Švici obveščam, da sem v septembru dobil lastni telefon. Štev. telefona je: 051-50 44 15. Tako lahko kličete direktno. Če me ni v sobi, kličite štev. samostana 50 24 22.

P. Fidelis

MOHORJEVA KNJIGARNA

v CELOVCU
priporoča med drugim:

● Ludovik Puš

KLASJE IZ VIHARJA

Avtor v prijetno kramljajoči obliki obuja spomine na dobo med obema svetovnima vojnama. Naš pisatelj Karel Mauser pravi o knjigi: „Vselej je zanimivo brati življenjske skušnje, posebno če so pisane prijetno in zanimivo. To dvojje je treba priznati pisatelju ‚Klasja iz viharja‘ — Ludoviku Pušu. Kmetiška šola, kmečko življenje, borba za kmečkega človeka, borba za zemljo in iskanje poti, ki bi kmeč-

kemu človeku zboljšala stanje — to je dejansko vsebina te knjige... Treba je reči, da je knjiga vredna branja. Prijetni so ti spomini in blizu bodo vsem našim ljudem. Lepa podoba kmečkega človeka, tista podoba, ki so jo doma po letu 1945 ubili. Zavaljo tega je ta knjiga še toliko bolj vredna, da je izšla.“ (Broširana, 75. šil.).

● Dr. Jakob Kolarič CM ŠKOF ROŽMAN

I. del v rdeče platno vezan 105 šil., broširan 92 šil. II. del je v pripravi.

To je knjiga velikega pomena in bo imela stalno vrednost. Predstavlja življenje velikega škofa na prelomu časov v prvi polovici našega stoletja.

med nami povedano

PESMI NISMO OBJAVILI

A. T. — Mi je zelo žal, a Vaše pesmi ne morem objaviti, ker se moram ravnati v Vašem primeru tako kot v vsakem podobnem, da objavim le, kar je pesniško res dozorelo. Saj je lepa Vaša misel, da se hočete tako plemenito zahvaliti sedaj že pokojni osebi, ki je Vaši družini toliko dobrega storila. Na drugi strani sem pa jaz vezan z nekaterimi pravili urejevanja, od katerih ne morem v nobenem primeru odstopiti. Upam, da boste razumeili moje ravnanje, čeprav — to dobro razumem — Vam bi bilo bolj všeč, ko bi bila pesem objavljena.

Cerkev sredi vasi ali mesta je kakor družinska miza v hiši. Okrog mize se zbere vsaj kdaj na dan vsa družina, da se okreпча in obenem pomeni o vsem. Tam se spet ustvarjajo nevidne vezi med starši in otroki. Prav tako se vsa krščanska družina nekega naselja zbira v cerkev ob oltarju. Tam se poveže z Bogom in med seboj.

Ko poslušajo člani te velike družine božjo besedo, jim postane spet jasno, da morajo postati plemeniti in dobri, preprosti in iskreni. Pogled se jim spet upre tja daleč v večnost, kjer jih čaka dobri Bog, ki jim bo nekoč poplačal vsa njihovo dobroto.

Potem so navzoči pri Gospodovi daritvi: sam božji Sin se zanje spet in spet daruje svojemu Očetu, da bi oni ne omagali na poti. In od božjega kruha smejo jesti.

Kako nekaj lepega je božja hiša sredi naselja! Koliko moči priteka iz nje! Sam Bog se v njej razdaja tistim, ki ga iščejo.

naša lučka

cepa

DED JE POSADIL REPO IN ZRASLA MU JE VELIKA, OGROMNA REPA.

DED JO ZAČNE PULITI IZ ZEMLJE: VLEČE, VLEČE, IZPULITI JE NE MORE.

DED POKLIČE BABICO. BABICA STOPI ZA DEDKA, DEDEK ZA REPO: VLEČETA, VLEČETA, IZPULITI JE NE MORETA.

BABICA POKLIČE VNUČKO. VNUČKA STOPI ZA BABICO, BABICA ZA DEDKA, DEDEK ZA REPO: VLEČEJO, VLEČEJO, IZPULITI JE NE MOREJO.

VNUČKA POKLIČE PSIČKA. PSIČEK STOPI ZA VNUČKO, VNUČKA ZA BABICO, BABICA ZA DEDKA, DEDEK ZA REPO: VLEČEJO, IZPULITI JE NE MOREJO.

PSIČEK POKLIČE MUCO. MUCA STOPI ZA PSIČKA, PSIČEK ZA VNUČKO, VNUČKA ZA BABICO, BABICA ZA DEDKA, DEDEK ZA REPO: VLEČEJO, IZPULITI JE NE MOREJO.

MUCA POKLIČE MIŠKO. MIŠKA STOPI ZA MUCO, MUCA ZA PSIČKA, PSIČEK ZA VNUČKO, VNUČKA ZA BABICO, BABICA ZA DEDKA, DEDEK ZA REPO: VLEČEJO VLEČEJO — IN IZPULIJO REPO.

cesar in kmet

Neki cesar je rekel kmetom: „Kdor mi bo kaj zelo bistrega povedal, tistemu bom davek odpustil.“

Prišel je kmet in povedal cesarju:

„Rodil sem se v tistem letu, ko se je pisalo tako naprej kot nazaj.“

Kako bi le to moglo biti, si je mislil cesar in rekel, naj mu pove, katerega leta se je rodil, in potem mu ne bo treba davkov plačevati.

„Rodil sem se leta 1691,“ mu je rekel kmet. „Pa obračaj leto še tako, zmeraj bo leto ostalo isto.“

Cesar se je temu začudil in mu rekel:

„Nikomur ne smeš tega povedati prej, dokler ne boš videl trideset cesarjev.“

Nato je šel cesar domov in je rekel svojim ministrom, naj mu povedo, katero leto se je pisalo tako naprej kot nazaj. Le-to da mu je neki kmet povedal tam in tam.

Cesar je hotel ministre preizkusiti, če kaj vedo, ker mu ni bilo všeč, da kmet več ve kot ministri. Ministri so razmišljali in razmišljali, katero leto naj bi to bilo, pa se niso mogli nič domisliti. Eden izmed ministrov pa je šel skrivaj k tistemu kmetu, tako da cesar ni vedel, in je vprašal kmeta, katero je tisto leto. Kmet mu je rekel:

Ježek s puško

Ježek gre z bezgovo puško
po poljani in kriči:

„Kdor obral je mojo hruško,
ta pošteno jih dobi!

Je lesena moja puška,
toda kogar ustrelji,
zraste mu debela buška,
ki zapeče in boli!“

Ježek dvigne strašno puško,
ostro za tatovi zre.

Da je sam obral vso hruško,
to pa v glavo mu ne grè.

Gustav Strniša

te tudi videl, to je že devetindvajseti cesar in sedajle te tudi vidim, to je trideset cesarjev.“

Na to mu cesar ni mogel ničesar odgovoriti in mu je odpisal davke.

Slovenska narodna

naloga

Opiši učilo (zemljevid, žogo, telovadno orodje, radio, magnetofon, televizijski aparat, skioptični aparat...), ob katerem ti je pouk prijeten! Povej, zakaj!

Poišči samostalnik, ki označuje prostor, v katerem navadno dela: knjižničar, knjigarnar, uradnik, zdravnik, vrtnar, gozdar, kovač, učitelj, pek, mesar, trgovec, rudar, krojač, delavec, kmet, kletar. (Primer: knjižničar — knjižnica)!

uganke

V zlati skrinji mlin droban,
teče, teče noč in dan.

vдU

Polivka, polivka čez ves svet,
v polivki velikih žgancev pet.
Morje in pet kontinentov

Z glavo puha,
s srcem kuha,
z nogami melje,
v Ljubljano nas pelje.

VIAD

Suha starka na strehi čepi,
pisan jezik na cesto moli.

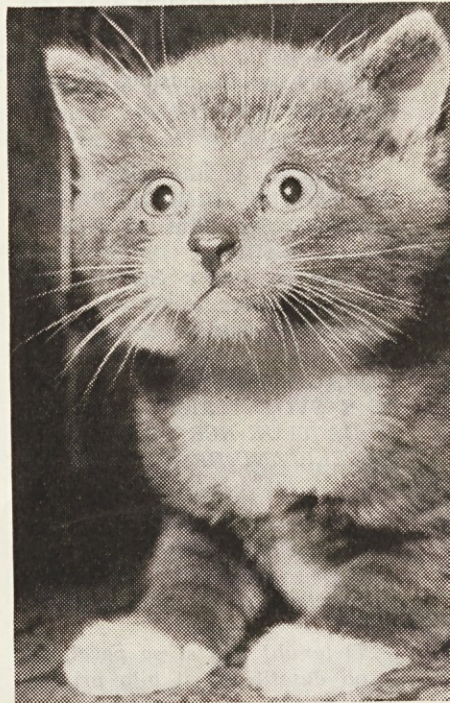
Zavntaz

igrajmo se!

● V samokolnici mora tekmovavec stati. Drugi pelje samokolnico do cilja. Zmaga dvojica, ki prispe prva. Tekmujemo lahko tudi čez ovire ali pa vozi eden v eno smer, drugi pa nazaj.

● Tekmovavcema zavijemo glave v brisače. Prav tako roke. Potem se začneta obdelovati in sicer trikrat po dve minuti. Na vprašanje: „Kje si?“ odgovori drugi: „Tukaj!“ in se lahko takoj umakne, menja prostor ali se pripogne.

Suvanje v prazno ali nepričakovano trčenje nudi mnogo zabave. Par, ki najdalje vztraja, zmaga.

„Imate pri vas še črnko za pestunjo?“

„Ne več. Ni se mogla navaditi na to, da se beli otroci tako brž umažejo.“

Fant je razlagal policaju, zakaj je pretepel neznanca na kolodvoru.

„Bil sem v telefonski kabini in sem govoril s svojo zaročenko. Nenadoma je ta človek odprl vrata, me zagrabil za roko in me potegnil iz kabine.“

„In to vas je razjezilo?“

„To še ne tako hudo. Hujše je bilo, ko je hotel iz kabine pogrnati tudi mojo zaročenko.“

„Medicina je naredila ogromen korak naprej. Doslej smo mislili, da je vzrok vaše boleznice okužba od zob, zdaj pa vemo, da ne vemo, kaj jo povzroča.“

Pisatelj je napisal roman, pa ni vedel, kakšen naslov bi mu dal.

„Ali govoriš v romanu kaj o muhah?“ ga vpraša prijatelj.

„Nič,“ mu ta pojasni.

„In o pajčevinah?“

„Tudi ne.“

„Potem mu daj naslov: Ne muhe ne pajčevine.“

V časopisu je stal oglas: DRAGO, PROSIM, VRNI SE! PRISEGAM TI, DA SEM TI ODPUSTILA. MARTA.

Potem je stal v časopisu isti oglas ves mesec.

Naslednji dan je stal zraven tega oglasa še drug oglas:

DRAGO, PROSIM TE, VRNI SE ŽE K SVOJI MARTI! VERJEMI MI, DA TI JE RES ODPUSTILA! NAVELIČANI BRAVEC.

Uradnik hoče poklicati po telefonu nekega kolega v istem uradu, pa zavrti napačno številko. Misleč, da je zavrtel pravo, začne:

„Ti lenuh! Kaj si pa počel, da te ob desetih še ni bilo pri pisalni mizi?“

smejete se
(če se
vam
zdi)

Na drugem koncu se je namesto prijatelja oglasil direktor:

„Ali veste, s kom govorite? Tu direktor.“

Uradnik je mirno vprašal:

„In vi veste, s kom vi govorite?“

„Ne,“ je rekel direktor.

Uradnik je brez besede slušalko odložil.

Možu je bilo dosti večnih preprirov, pa je udaril po mizi in zarobantil:

„Dokler bom jaz gospodar pri hiši, se bo tako delalo, kakor boš ti ukazala!“

„Potem sem se vrgel na tigrin in mu odsekal rep.“

„Oja? Kako pa, da mu nisi glave?“

„Je ni imel več.“

Zobozdravnik: „Ali bi lahko plačali zlat mostiček, če ugotovim, da bi bil potreben?“

Pacient: „Ali bi lahko ugotovili, da je nepotreben, če bi ga jaz ne mogel plačati?“

LIKVIDATOR

„Moj pes je tako inteligenčen kot jaz.“

„Res? Pa tako pametno gleda!“

„Moji starši mi kot otroku niso nikdar dali niti kapljice alkohola: alkohol namreč poneumlja.“

„Kdo vam ga je pa potem dal?“

Marjetina mama pripoveduje sosedam, kako ima novi ženini njeno hčerko rad:

„Sploh si ne morete predstavljati njegove ljubezni. Karkoli ji prebere iz oči, ji morava z možem takoj kupiti.“

Žena možu: „Nočem trditi, da imam jaz prav, le to hočem povedati, da se ti motiš.“

„Ta družina je tako pesimistična, da hrani v družinskem albumu fotografije v negativu.“

„Nihče več me ne jemlje resno. Še v dvigalu kakšnega velikega podjetja me strežnik vedno vpraša: ‚V klet?‘“

„Predraga, s teboj sem pripravljen deliti vse težave.“

„Saj nimam nobenih težav.“

„Mislim na tiste, ko bova poročena.“

„Na tvoj revmatizem se pa človek res ne more zanesti. Za danes si napovedal dež.“

„Moj revmatizem je že v redu. Na vreme se ne moreš zanesti, na vreme.“

Papiga toži živinozdravniku: „Z menoj nekaj ni v redu, gospod doktor. Dogaja se mi, da sama s seboj govorim.“

„Urša, ne pozabi, da nosim hlače jaz!“

„Kako?“

„Seveda, če nimaš nič proti.“

„Kaj vam ni še nihče rekel, da ste podobni Sofiji Loren?“

„Ne.“

„No, potem vam niso lagali.“

KAJ BI NAPRAVILI, ČE BI BILI PREDSEDNIK SINDIKATA IN BI DELAVCI ZAHTEVALI, DA ORGANIZIRATE PREKINITEV DELA?

So zahtevali! Že sedijo!

„Drugo leto bo velika reč! Praznovali bomo tristoletnico cerkve v Novi Štifti in poldrugo obletnico, odkar ni mogoče tja zaradi podrtega mostička.“

Kako naj gluhe izžvižgamo?

Medtem ko govorimo o pokojninskem zavarovanju kmetov, smo kmetije že upokojili.

Podražitev kozmetike me ne vznemirja, ker vem, da se bo vedno našel kdo, ki mi bo hotel oprati glavo.

Politični semaforji veljajo le za pešce.

„Joj, kakšna gneča je na cesti proti morju!“

„Kakšna gneča neki, samo političen pritisk izvajajo!“

Prvi občan: „Pravijo, da ima izvršni svet premalo kompetenc.“

Drugi občan: „Seveda, doslej se je vedno vse naredilo tako, kot smo mi rekli.“

V demokraciji velja načelo: živi in pusti druge živeti! V nedemokraciji pa velja načelo: živi in pusti druge, naj te živijo!

Mi nismo trhle bilke — smo številke!

Da letos ne bi bilo treba povišati cen, so nekateri s tem pohiteli že lani.

Če bi še danes veljalo, da naj bi se kapitan potopil z ladjo vred, bi propadlo malo podjetij.

Našo birokracijo je lahko meriti: papir na tone, tinto na litre, vrste s kilometri.

čemu se smejejo (včasih) doma?

Tudi pripravniška doba bi se morala šteti dvojno, čeprav ni po sredi boj za osvoboditev, temveč boj za obstanek.

O dvojezičnem šolstvu v Prekmurju je končno spregovorilo Ustavno sodišče — tudi dvojezično. Razsodba je bila namreč enoglasna: en glas več je dobila dosedanja praksa, naj se naši otroci le šolajo tudi v madžarščini. Torej v imenu ljudstva — razen prizadetega, seveda.

Oglas brezposelnega: ZAMENJAM VOLILNO PRAVICO ZA SKROMNO SLUŽBICO.

Letos so pri nas tudi cene po zadnji maksimodi.

— TOVARIŠ UREDNIK, KAM DAM TA NASLOV: NA KULTURNO STRAN, NA GOSPODARSKO...?

— SI OB PAMET, TO PRIDE VENDAR NA STRAN O VTISIH IZ AMERIKE!

Najprej ni bilo nič. Pardon — samo voda. In iz vode sta dva prilezla. Prvi — s kosmatim telesom — je postal opica. Drugi — s kosmato dušo — je postal človek.

Vsak preklic smrdi po prepovedanem.

V skladiščih naših tovarn je na milijone neprodanih čevljev. Razumljivo, z nogami si lahko služijo kruh le še nogometaji, ostalim pa bolje služijo komolci.

Včasih smo bili poznani po dobrem bohinjskem siru z luknjači. Zdaj so ostale le še ceste.

Nekdo bere v časopisu: NIXON: KONGRES JE KRIV ZA INFLACIJO.

Potem misli na glas: „Prav jim je, Američanom! Če bi imeli samoupravljanje, tega ne bi mogli trditi!“

„V jugoslovanskem turizmu je pa letos tako kot pri upokojenih: penziona je ostal isti, vse drugo se je pa podražilo!“

Govoril je čez državo, ker je zmotno mislil, da je že toliko odmrla, da ga ne bo več slišala.

Tako kot pri ljudeh velja tudi pri živalih, da so velike zverine le redkokdaj prijazne.

„Pišejo, da se pri nas na Slovenskem že čuti pomanjkanje zdravnikov.“

„Že vem, to pomeni, da jih bo do spet podražili!“

Še sreča, da smo nasledli, lahko bi se tudi potopili.

Demokracija je tujka. (Glej Slovenski pravopis!) Ljudska demokracija je skovanka.

V nedemokraciji se nihče ne krega. Vsi samo kimaajo. Demokratskično.

mali oglasi · mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvojce pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprisežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

SODNI PREVAJAVEC Lucian BRUMNJAK, 1 Berlin 30, Tauentzienstr. 13 a/III, tel. (0311) 2114006, se priporoča za vse prevode, prošnje in informacije. Pošlje brezplačne prospekte, kako lahko dobite hranilno premijo od 20 do 42 % od nemške vlade. Zastopa tudi švicarske banke in mednarodne fonde. Javite se mu!

PREVAJAM vse listine in dokumente v nemščino iz slovenskega, srbohrvaškega in madžarskega jezika. Napišem tudi prošnje itd. Naslov: Dipl.-Ing. VIKTOR NEGRO, 5 Köln-Holweide, Gerh.-Hauptmann-Str. 31, II. Sodno zapriseženi tolmači!

Sodnijsko pooblaščen prevajavec za slovenski in srbskohrvatski jezik MILAN ZAGORC prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, telefon 28 31 43.

Sodnijsko pooblaščen prevajavec za slovenski, srbohrvaški in nemški jezik MARTIN SAPOTNIK prevaja vse dokumente in listine. 413 Moers-Meerbeck, Luisenstr. 23. Pišite mi!

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, jih overovlja, piše prošnje in poučuje nemščino dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstrasse 21, tel. 14 13 702.

VIPA VC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postrže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalnike z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

JODE — JOŽE DEBELAK, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

Ugodno **PRODAM** enostanovanjsko HIŠO s 27 ari zemlje v Brežicah na zelo lepem kraju. Cena po dogovoru. — Albin Mlinarič, 5173 Aldenhoven, Th.-Hürth-Str. 13, Zahodna Nemčija.

Novo!

Novo!

Mohorjev koledar 1970

IZ CELOVCA

Koledar je namenjen posebej Slovincem na tujem in piše o vprašanih, ki nje zanimajo. Hočete nekaj naslovov?

- Položaj v Sloveniji.
- Zakaj ni postal Pitamic častni doktor?
- Čez šest let bomo začeli umirati.
- Diskriminacija bogoslovcev.
- Dejavnost Cerkve jih vznemirja.
- Vetrinja Mohorjeva ni smela dobiti.
- Jugoslovanska ekonomska emigracija.

In še in še. Poleg drugega prinaša koledar na desetih straneh slovenska krstna imena. Pa novice iz življenja Slovencev po svetu. Pa vprašanja za mejskih Slovencev. Itd.

NAROČITE KOLEDAR, DOKLER NE POIDE. NAKLADA JE OMEJENA.

ali naj še vedno čakam?

Pred več kot tremi leti sem spoznala takrat 30-letnega fanta. Nekako pred dvema letoma in pol sva se tesneje spoprijateljila. Moje upanje, da bo kdaj načel razgovor o zakonu, se ni izpolnilo. Ko sem slednjič sama načela to vprašanje, se mu je izognil z izgovorom, da tako pomembne stvari ni mogoče rešiti od danes na jutri. Ta odgovor me je zelo presenetil, kajti če se poznava nekaj let, pač ne more biti govora o „od danes na jutri“. Tu živim sama in povrh še v majhni, temni sobi. Že dolgo iščem boljše stanovanje, a ne morem se zanj dokončno odločiti, ker bi z zakonom ne bilo več potrebno. Mati mojega znanca je zelo prijazna, a včasih mi slimi, da je mogoče ona vzrok za to, da se moj znanec noče poročiti. Od malega je živel skupaj z materjo, ker mu je oče že kmalu umrl.

Ali naj še čakam? Ali smem kot ženska to vprašanje še enkrat načeti?

Tesna navezanost na mater in občutek, da človek tudi brez večje odgovornosti lahko udobno živi, utegneta biti vzrok za to, da se vaš znanec ne more odločiti za zakon. Moški, ki so od svojih mater razvajeni, si mnogokrat kaj malo prizadevajo za kakšno spremembo. Morda si pa ta človek dejansko ni čisto na jasnem glede svojih čustev, morda sam ne ve, ali bi nagnjenje do vas čutil vse življenje. Počakajte še nekoliko, če se bo on lotil tega vprašanja. Če tega ne stori, ga postavite pred dejstvo! Po tako dolgem znanju imate pravico zahtevati odgovor.

ona mora vedno stati ob strani

V mojem razredu je sošolka, s katero sem se spoprijateljil. Stara je 16 let, jaz jih imam 17.

V zadnjem času vzbuja mojo pozornost njena zaprtost. Vprašal sem jo za vzrok tega. Dekle trpi, ker je rojena kot „postržek“, dolgo za svojimi sestrami, in zdaj pri že postarnih starših ne najde razumevanja. Nesoglasja so na dnevnem redu. Tudi kadar se razred skupno česa loti, ona ne sme sodelovati. Starši nimajo zaupanja vanjo, kot pravi, pa tudi ona ne v starše: ti ji svoje že starejše in poročene otroke vedno stavlja za zgled. Vsak razgovor v družini izzveni v stavek: „Ti nas še vedno staneš mnogo denarja, dočim tvoje sestre že zaslužijo.“

Ali lahko temu dekletu kakorkoli pomagam?

Kjer manjka zaupanja, se da le težko pomagati. In če ni na nobeni strani dobre volje, potem nekdo tretji še manj doseže.

Sicer pa mi težave med takimi „postržki“, kot je vaša sošolka, in postarnimi starši niso neznanne. Največkrat manjka tu izravnanje vzgoje. Mlajše otroke navadno zelo razvajajo ali pa postopajo z njimi prestrogo. To je zato, ker so starši že preveč odmaknjeni od svoje mladosti in od mladosti starejših otrok. Poleg tega je človek pri 16 letih v določenem precepu: ni več otrok, a tudi k odraslim še ne spada. Svetujte svoji sošolki, naj se ne upira, ker s tem verjetno ne bo ničesar dosegla. Lahko jo tudi potolažite, da bo ta prehodna doba minila. Če pa bi bila vaša mlada prijateljica zaradi prepovedi sodelovati pri skupnih prireditvah razreda preveč osamljena, lahko še vedno posreduje razrednik.

videti sem starejša, kot v resnici sem

Stara sem 28 let, prav toliko kot moja prijateljica, in še neporočena. Tudi nimam namena, da bi se tako hitro poročila, ker se v samskem življenju izrecno dobro počutim. Eno pa mi ni všeč: vedno me imajo za starejšo, kot v resnici sem. Ne vem, zakaj. Moji prijateljici nikoli ne prisodijo več kot 25 let. Povejte mi vendar, kaj igra tu vlogo?

Starosti ne presojamo le po zunanem videzu, temveč tudi po načinu, kako kdo z ljudmi občuje. Morda nastopate flegmatično, nezainteresirano za vse novo, medtem ko vaša prijateljica kar prekipeva v svojem temperamentu. Niso prve majhne gube ob očeh in na čelu tiste, ki izdajajo našo starost, so še druge, „duševne gube“, ki nas resnično postarajo. Razmislite o tem!

„Naša luč“
Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Printed in Austria

P. b. b.

NASA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 19. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta. — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark; 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron; 3.— ameriške dolarje; 2,50 avstralskih dolarjev, 3.— kanadske dolarje. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštlin v posameznih državah in različnih deviznih preračnavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4052 Ansfelden (O.—O). — „Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Štefan Križišnik, Zist, Stift, 6422 Stams. — Viktor Pernuš, Am Brand 3, 6900 Bregenz.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Telefon 04/23-39-10). — Kazimir Gaberc, Rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle, (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68). — Mission Slovène, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, Méricourt-Mines, Rue de Lens, 62 Méricourt-sous-Lens. — Anton Dejak; 33 rue de la Victorie, 57 Aumetz. — Msgr. Stanko Grims, rue de Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstraße 29. (Tel. 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstraße 36. (Telefon 29-13-05). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 60-52-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. (0711)-38-21-74). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, 8 München 15, Schubertstr. 2/I. (Tel. 53-64-53). — P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5; 1 Berlin 19, Wundstr. 40-44. (Tel. 306-78-41).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebacherstr. 15. 8052 Zürich. (Osební tel. 051-50-44-15, hišni tel. 051-50-24-22).